

# Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΣΤΗΚΕΤΕ ΚΑΙ ΚΡΑΤΕΙΤΕ ΤΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ (Β' ΘΕΣΣΑΛ. Β' 15)

«Οὐκ ἀρνησόμεθα σε φίλη Ὁρθοδοξία...»



ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ  
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009 - ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' - ΕΤΟΣ 59ο ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 961 - ΚΑΝΙΓΓΟΣ 32 - 106 82 ΑΘΗΝΑΙ (Γ' ΟΡΟΦΟΣ)



# Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1928

Διμηνιαῖον Δημοσιογραφικόν Ὅργανον

τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος

Περίοδος Γ' ἔτος 59ο Τεύχος 961

Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2009

## Ἰδρυτής:

Ἀνδρέας Βαπορίδης

(† 1976)

## Ἐκδότης:

Ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος  
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β'

## Διευθυντής:

† Ὁ Μαραθῶνος Φώτιος

## Συντακτικὴ ἐπιτροπή:

† Ὁ Πειραιῶς καὶ Σαλαμῖνος Γερόντιος

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Χρυσόστομος

† Ἀρχιμ. Γρηγόριος Ταυλάριος

† Πρεσβ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης

## Υπεύθυνος Συνδρομῶν - Ἐμβασμάτων

Κατσαγώνης Κωνσταντῖνος

Κάνιγγος 32, Τ.Κ. 106 82, ΑΘΗΝΑΙ

## Συνδρομαί:

Ἑσωτερικοῦ ἑτησίᾳ 10 εὐρώ

Ἐξωτερικοῦ 15 \$ Η.Π.Α.

Τιμὴ φύλλου 1 εὐρώ

ISSN: 1107-6763

## Ἰδιοκτησία - Κεντρικὴ Διάθεσις:

«ΓΕΝΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Γ.Ο.Χ. ΕΛΛΑΔΟΣ»

Ὁδός Κάνιγγος, 32, Τ.Κ. 106 82, ΑΘΗΝΑΙ

Τηλ.: 210 38 28 280 - Fax: 210 38 47 365

www.ecclesiagoc.gr e-mail: goc@otenet.gr

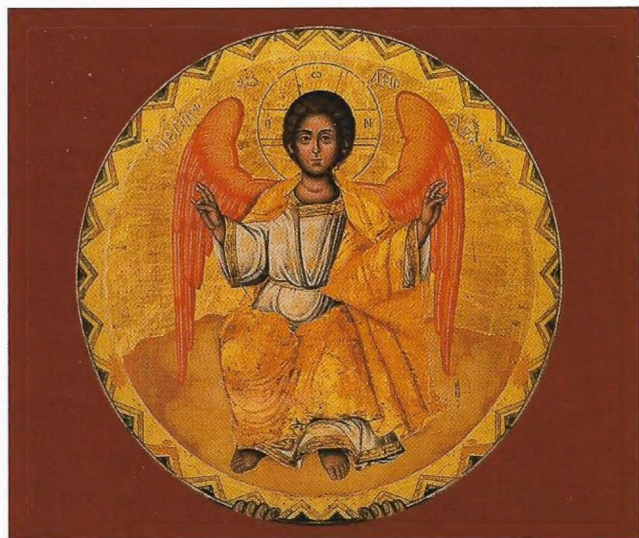
Ἐκτύπωσης: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.

Τηλ. 210 92 17 513, Fax: 210 92 37 033

www.eptalofos.gr e-mail: info@eptalofos.gr

Τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα ἀποδίδονται

εἰς τὴν διεύθυνσιν.



## Εἰκὼν Ἑξωφύλλου:

Ὁ Μεγάλῃς Βουλῆς Ἄγγελος.

Λεπτομέρεια ἀπὸ εἰκόνα τῶν Παμμεγίστων  
Ταξιαρχῶν. Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μήνυμα Χριστουγέννων 2009 .....	3-4
Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου.....	5
Ε' Συνάντηση Συνδέσμων & Β' Ἐθελοντικὴ Αἰμοδοσία.....	6-7
Ἡ πνευματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση τῆς ἐποχῆς τῶν Κολλυβάδων (1754-1819)...	8-11
Ἡ Φωνὴ τῶν Πατέρων .....	12-13
Μικρά καὶ οὐσιώδη .....	14-16
Φωνὴ ἀπὸ παλαιὰ .....	17
Τὴν Διακονίαν σου πληροφόρησον.....	18-23

## ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΔΙΔΑΧΗ

«Καὶ ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς γὰρ ἱεραρχίᾳ, τοῦ ἱερέως καὶ ἱεράρχου ἀτακτούντων καὶ κακῶς φρονούντων καὶ διάκονος καὶ μοναχός εὐτακτοῦντες καὶ εὖ φρονούντες, δύνανται νουθετῆσαι καὶ εὐτακτῆσαι αὐτούς, ὡς τὰ παραδείγματα εἰσι πλεῖστα».

(Συναξαριστὴς κ' Νοεμβρίου)



## ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΩΤΗΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2009



Παντί τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας

Ἐπὶ τῇ ἐπιφανεί καὶ κοσμοσωτηρίῳ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων ἐπικαλούμενοι τὴν ἐξ οὐρανοῦ εὐλογίαν ἐφ' ὑμᾶς, ἀπευθύνομεν ἐνθέρμους πατρικὰς εὐχὰς μετὰ ἑορτίων προσήσεων.

Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ ἐπὶ γῆς, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον καὶ ἄνθρωποι ὑψοῦνται ἐκ τῶν γῆινων εἰς οὐρανοὺς!

Χαίρει καὶ ἀγάλλεται σύμπασα ἡ κτίσις διὰ τό Μέγα καὶ παράδοξον Μυστήριον, τό ἐν Προφῆταις λαληθέν καὶ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας πληρωθέν.

Ἀνεφάνη αἰσθητῶς ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ τὴν σήμερον, ἡ προσδοκία τῶν Ἐθνῶν καὶ ἐξεπληρώθη ἡ πρόρρησις τοῦ σοφοῦ Σωκράτους, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου: «...τόν λοιπόν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινά ἄλλον ὁ Θεὸς ὑμῖν πέμψει κηδόμενος ἡμᾶς», δηλαδή, θά διατελεῖτε καθ' ὅλην τὴν ζωὴν σας κοιμώμενοι ἐάν ὁ Θεὸς φροντίζω γιὰ ἐσᾶς δέν σᾶς στείλλει ἄλλον τινά!

Ἐν τῷ προσώπῳ δέ τῶν τριῶν ἐκ τῆς Περσίας μάγων, ἡ τὴν κτίσιν λατρεύουσα ἀνθρωπότης ἀντὶ τῆς λατρείας τοῦ Κτίστου Θεοῦ, καταθέτει γονυκλινῶς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ γεννηθέντος Χριστοῦ, τὴν ἐσφαλμένην πίστιν τῶν Ἐθνῶν διὰ τῶν δώρων, λιβάνου, χρυσοῦ καὶ σμύρνας καὶ προσκυνεῖ τὸν γεννηθέντα, Θεόν, Βασιλέα καὶ ἄνθρωπον.

Θεοφορούμενοι ὅθεν ἡμεῖς, οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἐν πολλῇ εὐχαριστίᾳ δοξολογήσωμεν ἁρμονικῶς:

*«Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρὰς πληροῦνται Χριστοῦ τεχθέντος ἐκ τῆς Παρθένου».*

Χαίρει ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ ἡ γῆ σήμερον δεχομένη ὡς ἄνθρωπον τὸν Δημιουργόν της, θαυμάζει, ἐν ἐκστάσει τὴν ἐξ ἀγάπης ἀρρήτου ταπείνωσιν τοῦ Θεοῦ, μέχρι δούλου μορφῆς, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἀδαμιαίου γένους.

Ἀνυμνήσωμεν ὅθεν ἐν ἐξάλλῳ χαρᾷ, μελωδοῦντες μετὰ τῶν Πατέρων ἡμῶν:

**«Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε.  
Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν ἀπαντήσατε.  
Χριστὸς ἐπὶ γῆς ὑψώθητε!»**

Ἀκολούθως δέ προὑπαντήσωμεν, ἀγαπητοὶ φιλέορτοι, νοερῶς τὸν ἐξ οὐρανοῦ Μέγαν Ἐπισκέπτην καὶ Λυτρωτὴν καί, μετὰ τῷ Ἀγγέλῳ ἐν Βηθλεὲμ συμβοήσωμεν:

**«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».**

Ἐνορῶντες δέ μετὰ θάμβους τό ἀπόρρητον τῆς θεϊκῆς βουλῆς θαῦμα ἐκπληρωθέν, «ὅτε ἦλθεν τό πλήρωμα τοῦ χρόνου», ὑμνολογήσωμεν καὶ πάλιν:

**«Μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον! Οὐρανὸν τό Σπήλαιον.  
Θρόνον Χερουβικόν τὴν Παρθένον»!**

Οἱ θεόπνευστοι μελωδοὶ ἀπέδωσαν θαυμασίως τό μεγαλεῖον τῆς Θεομήτορος μόνον διὰ δύο λέξεων.

**«Ἀκατανόητον θαῦμα πῶς γαλουχεῖς τὸν Δεσπότην;»**



Ὡντως ἀκατανόητον θαῦμα ἡ Θεοτόκος Μαρία, ἐνώσασα διὰ τοῦ Τόκου Αὐτῆς οὐρανόν καί γῆν, ὡς σωτήριος κλίμαξ, ἀνάγουσα εἰς οὐρανούς τό ἀνθρώπινον γένος! Διό καί τό πρός Αὐτήν ἀνθρώπινον χρέος ἀπεράντου εὐγνωμοσύνης, μέγα καί ἀνεξόφλητον εἰς γενεάς γενεῶν.

Παραμβατικῶς ὅμως, πρός τήν παγκόσμιον ταύτην χαράν, ἀναγκαῖον νά ἐπισημανθῇ καί τό σκιερὸν μέρος τῶν ἡμερῶν τούτων, τῆς κατὰ μέγα μέρος ἀποστασιοποιήσεως τῶν ἀνθρώπων ἀπό τοῦ Θεοῦ εἰς βίον χείρονα καί αὐτῆς τῆς προχριστιανικῆς περιόδου, προστιθεμένου καί τοῦ θεοστυγοῦς ἐξοστρακισμοῦ τῆς θεοσδότου ὀρθοδόξου πίστεως ἀπό τῆς Ἐκκλησίας!

Ἡ συντελουμένη προδοσία διὰ τήν ἔνωσιν μετὰ τῶν παπικῶν, δυστυχῶς, ἔχει τήν ἀφετηρίαν ἀπό τῆς θεωρουμένης ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, τοῦ κατὰ παραχώρησιν καθημένου ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καί τῶν συνεργῶν αὐτοῦ ἐπιόρκων Ἀρχιερέων, δεδομένου ὅτι, ὁ μὴ ὀρθοδόξων ἐν τῇ πίστει, οὔτε χριστιανός εἶναι.

Ἀγαπητοί συνεορτασταί,

Ἐπέστη ὁ καιρὸς τῆς δικαίωσεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἡμῶν ὑπὲρ τῆς φιλάτης καί ἀκεραίας ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἀπεκαλύφθη πασιφανῶς ὁ προδοτικὸς σκοπὸς τῆς ἀλλαγῆς τοῦ πατρίου ἐορτολογίου ἐν ἔτει 1924, ὅτι δέν ἦτο ἡ ἀκρίβεια τοῦ χρόνου ἀλλὰ τό προανάκρουσμα τῆς συντελουμένης προδοσίας τῶν ἡμερῶν μας. Διό καί ἐπαλήθευσεν πλήρως ἡ πρόρρησις τῶν πατέρων μας, «*μᾶς ἐφράγκεψαν.*»!

Μακάριοι οἱ φέροντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως διακριτικῶς ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν ἐν χρυσοῖς γράμμασιν, «Ὁρθοδοξία καί Ὁρθοπραξία». Εἰς τούτους, αἱ οὐράνιαι πύλαι εἶναι ἀνεωγμένα, ὡς φοβουμένων τόν Θεόν καί ἐκτελούντων τά θεῖα καί ἀπαράγραπτα Αὐτοῦ προστάγματα.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τούτων, θεωροῦμεν ἑαυτοὺς ἀπό τῆς θέσεώς μας εὐτυχεῖς ποιμένας λαοῦ εὐσεβοῦς καί θεόφρονος ἔστω καί ὀλίγου, διότι κατὰ τούς Πατέρας καί δὴ τόν Μέγαν ὁμολογητὴν Μάξιμον, «τὴν Ἐκκλησίαν δέν ἀποτελεῖ τό πλῆθος ἀλλὰ ἡ ἀληθὴς πίστις ἔστω καί πάνυ ὀλίγων ὀρθοδόξων χριστιανῶν»,

Χαίρετε ὅθεν ἀγαπητοί συνεορτασταί καί ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καί ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος Αὐτοῦ.

Δεήθητε τοῦ Σωτῆρος, ἐν τῇ μεγάλῃ καί ἐπιφανεῖ ταύτῃ ἐορτῇ αἰτοῦντες, τὴν Θεῖαν συμπαράστασιν, ἐπὶ τό ἔργον τῆς Θεϊκῆς Προνοίας πού μᾶς ἀνετέθη, πρός νικηφόρον ἐκβασιν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν κακοδοξούντων ἐπιδρομέων.


Ἐπὶ δέ τῷ νέῳ ἔτει τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου 2010, δέξασθε ἐν ἀγάπῃ καί αὐθις ταπεινὰς εὐχὰς, ὑπὲρ τῆς ἀνωθεν εἰρήνης καί υγείας ὑμῶν τῆς κατ' ἄμφω, σὺν τῷ ἐορτίῳ χαιρετισμῷ: *Χριστὸς ἐτέχθη Σωτὴρ καί Λυτρωτὴς ἡμῶν.*

Διάπυρος πρός Κύριον εὐχέτης  
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος



## Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΣΕΠΤΑ ΟΝΟΜΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΡΩΘΙΕΡΑΡΧΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ


 έ ανάμικτα συναισθήματα ά-  
 περιόριστου τιμής, έγκαρδίου  
 σεβασμού και νίκης αγάπης ό  
 ιερός κληρος και ό εύσεβής  
 λαός τής Έκκλησίας μας έτίμησαν τήν  
 Πέμπτην 13/26 Νοεμβρίου τόσο τήν άγία  
 μνήμη του χρυσορρήμονος τής Έκ-  
 κλησίας ποταμού Αγ. Ιωάννου του Χρυ-  
 σοστόμου όσον και τά όνομαστήρια του  
 πολιοϋ, αλλά άειθαλούς Προκαθημένον  
 τής ιερās παρεμβολής μας, Μακα-  
 ριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και  
 πάσης Ελλάδος κ. Χρυσόστομου. Κάθε  
 χρόνο, κατά τήν ιδιαίτερη αυτή γιά τήν  
 Έκκλησία μας άγία ήμέρα, δίδεται ή  
 εύκαιρία στον ιερό κληρο και τον εύσεβή  
 λαό νά διαμηνύσουν προς κάθε κα-  
 τεύθυνση τήν προσήλωσή τους στις  
 πατρώες παραδόσεις, τήν έμμονή τους  
 στην μαρτυρική Έκκλησία Γ.Ο.Χ. Έλ-  
 λάδος και τήν έμπιστοσύνη τους στους  
 άληθινούς και γνησίους ποιμένες οϋς «τό  
 Πνεϋμα τό Άγιον έθετο έπισκόπους, ποι-  
 μαίνειν τήν έκκλησίαν του Κυρίου και  
 Θεοϋ». Ως είθισται οι έόρτιες ακολουθίες  
 έτελέσθησαν εις τήν Ι. Μονήν Πα-  
 ναχράντου Μεγάρων και ή άποκορύφω-  
 σις του ιερού έορτασμού ύπήρξε τό άρχιερατικό συλλείτουργο τό όποίο έτελέσθη μέσα σέ μιá  
 άτμόσφαιρα ιδιαίτερα τονισμένη από λαμπρότητα και κατάνυξη, προεξάρχοντος του Σεπτοϋ  
 Πρωθιεράρχου Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου. Ως συλλείτουργοι του Μακα-  
 ριωτάτου παρέστησαν οι Σεβ. Μητροπολίτες Αχαΐας και πάσης Πελοποννήσου κ. Καλλίνικος,  
 Πειραιώς και Σαλαμίνας κ. Γερόντιος, Αττικής και Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος και ό Θεοφ. Έπίσκο-  
 πος Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγόριος.







## Ε' Συνάντηση Συνδέσμων & Έθελοντική Αίμοδοσία

**Τ**ήν Κυριακή 06 Δεκεμβρίου 2009, κατόπιν προσκλήσεως του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιώς κ. Γεροντίου, πραγματοποιήθηκε η «Ε' Συνάντηση Ένοριακῶν Συντονιστῶν» του ΝΕανικού Ὁρθοδόξου Συνδέσμου στην αίθουσα του Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀγ. Μαρίας Καλλιπόλεως Πειραιώς. Στὴν πέμπτη αὐτὴ κατά σειρά συνάντηση, παρευρέθησαν 24 Σύνδεσμοι μετὰ τοὺς Σεβασμιωτάτους κ. Γερόντιο καὶ κ. Χρυσόστομο καὶ τοὺς Θεοφιλεστάτους κ. Γρηγόριο καὶ κ. Φώτιο, γιὰ νὰ ἀσχοληθοῦν μετὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὸ νεανικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σὲ ἐνοριακὸ, Μητροπολιτικὸ καὶ πανελλαδικὸ ἐπίπεδο.

**Τὰ δύο κύρια θέματα ποὺ συζητήθηκαν ἦταν:**

► ἡ καλύτερη ὁργάνωση τῆς συμμετοχῆς τῶν

νέων στὴν ἐτήσια **τελετὴ** τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τὴν ἡμέρα τῶν **Θεοφανείων** στό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ, καὶ

► ἡ ὁργάνωση τῆς Β' Πανελληνίας Σύναξης Ὁρθοδόξων Νέων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 2010.

Ὡς πρὸς τὴ τελετὴ τῶν Θεοφανείων: ὁ Σεβ. κ. Γερόντιος, ἀνέλυσε τὸν τρόπο διεξαγωγῆς τῆς τελετῆς τῆς καταδύσεως τοῦ Τ. Σταυροῦ, τίς ἀυξημένες ἀνάγκες ποὺ ὑπάρχουν σὲ ἀνθρώπινο δυναμικὸ σὲ τομεῖς ὅπως ἡ ἀφισοκόλληση, ἡ περιφρούρηση τῆς πομπῆς, ἡ ὁργανωμένη συμμετοχὴ ἔνστολων νέων ἀπὸ τίς ἐνορίες τῆς Ἀττικῆς κ.λπ. Δέν παρέλειψε νὰ τονίσει τὸν ὁμολογιακὸ χαρακτηριστὴρα τῆς τελετῆς καὶ τὸ πόσο ἀντίκτυπο ἔχει





στήν κοινωνία ή μαζική συμμετοχή όλων τών Γνησίων Ὁρθοδόξων στήν πομπή τών Θεοφανείων, αλλά καί νά ἐπισημάνει τίς δυσκολίες καί τά ἐμπόδια πού θέτουν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δέν θέλουν μέ κανένα τρόπο τήν διεξαγωγή αὐτῆς τῆς μοναδικῆς τελετῆς. Ἐτσι κρίθηκε ἀναγκαῖο οἱ Ἐνοριακοί Συντονιστές νεότητος μέ τούς ἐφημερίους νά φροντίσουν γιά τήν ἐνημέρωση τών γονέων καί τών νέων τών ἐνοριῶν γιά τό πόσο σημαντικό εἶναι νά συμμετάσχουν μέ τόν ὁποιοδήποτε τρόπο ἀλλά καί νά φέρουν σέ ἐπικοινωνία μέ τήν Μητρόπολη ὅλους ἐκείνους πού θέλουν νά βοηθήσουν στήν ὁργάνωση τῆς τελετῆς.

Ὡς πρός τή Β' Πανελλήνια Σύναξη Ὁρθοδόξων Νέων: Μετά τήν πρώτη καί ἐπιτυχημένη Α' Πανελλήνια Σύναξη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους 2008-2009 (Οκτώβρη τοῦ 2008), ἦταν αἴτημα πολλῶν Συνδέσμων ή ὁργάνωση μιᾶς δεύτερης σύναξης νέων καί γιά τό ἐκκλησιαστικό ἔτος 2009-2010 ἀφοῦ, ὅπως ἀποδείχθηκε, ἦταν μία μοναδική καί ἀξέχαστη πνευματική ἐμπειρία γιά ὅλους τούς συμμετέχοντες.

Κατατέθηκαν προτάσεις ὡς πρός τήν θεματολογία, τόν τρόπο, τό τόπο καί τήν ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῆς δεύτερης σύναξης καί ἀκολούθησε ἐκτενής συζήτηση καί γόνιμος προβληματισμός ἀφοῦ παρατηρήθηκε μία πληθώρα ἐπιλογῶν. Ὅλες οἱ προτάσεις συγκεντρώθηκαν στά πρακτικά πρός περαιτέρω ἀξιολόγηση ἀπό τήν Συνοδική καί Συντονιστική ἐπιτροπή τοῦ κεντρικοῦ Συνδέσμου.

Τέλος διατυπώθηκαν ὀρισμένοι προβληματισμοί πού παρατηροῦνται ὡς πρός τή λειτουργικότητα τών ἐνοριακῶν Συνδέσμων καί προτάθηκαν ὀρισμένες λύσεις ἀλλά μέ τήν δέσμευση γιά περισσότερη συζήτηση ἐπ' αὐτῶν σέ ἐπόμενη συνάντηση.

Ἀκολούθησε συνάντηση τών μελῶν τῆς Συνοδικῆς καί τῆς Συντονιστικῆς ἐπιτροπῆς γιά ἀξιολόγηση τῶν ὧσων ἐλέχθησαν. Ἐτσι ἀποφασίστηκε:

**Ἡ Β' Πανελλήνια Σύναξη Ὁρθοδόξων Νέων** τῆς Ἐκκλησίας μας νά πραγματοποιηθεῖ στίς 11/24 Ἀπριλίου, Σάββατο (πρό τοῦ Παραλύτου) μέ κεντρικό θέμα: **«Ὁρθόδοξος νέος: ἐπιλογή ἢ συνήθεια».**

Θά γίνει μία περιεκτική ἀναδρομή στήν πορεία τών Γνησίων Ὁρθοδόξων μέχρι τίς μέρες μας μέ εἰσηγήσεις καί προβολή ὁπτικοακουστικοῦ ὕλικου, μέ γενικό τίτλο: **Ἡ Ὁρθοδοξία, τότε, τώρα καί πάντοτε**. Θά ἀκολουθήσει ὁμιλία μέ τίτλο **«Πιστεύω ὀρθά, ἀγαπῶ ἀληθινά»**, ὅπου καί θά ἀναλυθεῖ τό πῶς ἐκφράζεται γνήσια ή ἀγάπη σέ ὅλες τίς διαστάσεις τῆς ζωῆς τοῦ ὀρθόδοξου νέου καί θά ἀκολουθήσουν συζητήσεις πάνω στό θέμα **«Ἐκκλησία καί νέοι»**.

Ἡ προετοιμασία τών ἐνοριακῶν συνδέσμων νεότητος στήν ἐνημέρωση τών νέων καί τή συλλογή συμμετοχῶν γιά τή Β' Πανελλήνια Σύναξη θά ἀρχίσει ἀπό τή Κυριακή τοῦ Ἀσώτου καί θά διαρκέσει ὅλο τό διάστημα τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς.

Προηγήθηκε ἀρκετές ἡμέρες πρίν τήν Σύναξη, τήν **Κυριακή 22 Νοεμβρίου 2009**, στόν Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ή **Δεύτερη Ἐθελοντική Αἰμοδοσία** τοῦ ΝΕανικοῦ Ὁρθοδόξου Συνδέσμου. Ὑστερα ἀπό ἕνα διάστημα ἐνημερώσεως καί προετοιμασίας, συγκεντρώθηκαν 38 φιάλες αἵματος. Γεγονός λίαν εὐχάριστο ἀποτελέσει τό ὅτι ἐγράφησαν στόν κατάλογο τών αἰμοδοτῶν τοῦ Συνδέσμου 20 καινούργιοι ἐθελοντές αἰμοδότες οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν γιά πρώτη φορά. Στό τέλος τῆς αἰμοδοσίας διανεμήθηκε ἀναμνηστικό δῶρο καί ἐδέσματα σέ ὅλους. Ἡ Τρίτη Ἐθελοντική Αἰμοδοσία τοῦ Συνδέσμου, ὀρίστηκε γιά τήν **Κυριακή 16 Μαΐου 2010**.





## Ἡ πνευματική καί ἐκκλησιαστική κατάστασι τῆς ἐποχῆς τῶν Κολλυβάδων (1754-1819)



Τοῦ Θεοφίλ. Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Φωτίου\*

ωνίας ἀπό Πνευματικῆς καί Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως, ὥστε νά εἴμαστε σέ θέση νά ἀξιολογήσουμε τήν δράση τους ὅσο γίνεται πιό ἀντικειμενικά.

Ὁ βίος καί ἡ πολιτεία τῶν Ὁσίων Νικοδήμου καί Νήφωνος τῶν Κολλυβάδων θά ἀναλυθοῦν στίς ἐπόμενες εἰσηγήσεις. Ἐμεῖς θά παρουσιάσουμε συνοπτικά τό ἱστορικό πλαίσιο μέσα στό ὁποῖο ἔδρασαν. Ἄς δοῦμε λοιπόν αὐτήν τήν «ὑπέροχη συμβίωση».

### Ἡ πνευματική κατάσταση τῆς ἐποχῆς

Ὅπως εἶναι γενικῶς παραδεκτό ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἡ κοιτίδα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐδῶ γεννήθησαν οἱ Ἐπιστήμες, οἱ Τέχνες καί ἡ Φιλοσοφία ὅπως τίς ἐννοοῦμε σήμερα. Στόν μείζονα Ἑλληνικό χώρο εἶχαν τήν ἔδρα τους τά παγκόσμια πνευματικά κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ ὅπως ἡ Ἀθήνα, ἡ Ἀλεξάνδρεια καί ἡ Κωνσταντινούπολη. Καί ξαφνικά, τήν ἀποφράδα ἐκείνη ἡμέρα τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453, ἦλθε τό σκότος. Κατέβηκε ὁ διακόπτης καί ἡ λάμψη τοῦ πολιτισμοῦ ἔκλεισε ἀπότομα. Ἐθνός βάρβαρο καί ἀπολίτιστο σάν σκοτεινό σύννεφο ὁμίχλης ἐκάλυψε τήν πατρίδα μας. Ἰδού πῶς ὁ Γεννάδιος Σχολάριος, ὁ πρῶτος Πατριάρχης μετά τήν ἄλωση, περιγράφει τήν κατάσταση:

«Μνήσθητε, ἀδελφοί καί πατέρες, πόσον τε καί ποταπὸν ὑπῆρχε τό γένος ἡμῶν. Ἦν γάρ σοφόν, ἔνδοξον, γενναῖον, φρόνιμον, ἀνδρεῖον, πᾶσαν τήν οἰκουμένην ὑποτάξαν εἰς μοναρχίαν. Καί μὴν, καί τή κατ' ἀρετὴν σπουδὴν τε καί ἀγισσύνη. [...] Ἀλλὰ νῦν, φεῦ τῶν κακῶν! ἀπώλετο πᾶν. [...] Ποῦ τά παιδευτήρια τῆς σοφίας; [...] Κατεπόθησαν ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ». [\* Γεώργιος Κεκαυμένος, «Τό κρυφὸ σχολεῖο καί ἡ Ἱστορία: Οἱ πηγές, οἱ μαρτυρίες, ἡ ἀλήθεια» Ἀντίβαρο, Μάρτιος 2008, σελ. 8].

Ἦταν θαῦμα τό ὅτι ἐπιβίωσε ἡ γνώση μας μέσα ἀπό ἐλάχιστα ἐκπαιδευτήρια ἀλλά καί ἀπό πλῆθος κρυφῶν σχολείων στά ὁποῖα ἐδιδάσκετο ἡ στοιχειώδης παιδεία. Ἕνας ἄλλος Πατριάρχης ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Κύριλλος Λούκαρης ἀπαντώντας στήν κατηγορία τῶν Λατίνων σχετικά μέ τήν ἔλλειψη «σοφίας» στούς Ἕλληνες, ἔγραψε τά παρακάτω γιά τό πρόβλημα τοῦ μαρτυροῦ τῆς παιδείας στό ἑλληνικό γένος:

«Πῶς ἡ ἀνατολική ἐκκλησία καί ὅλον τό γένος τῶν

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἀχαΐας καί πάσης Πελοποννήσου κ. Καλλίνικε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομε,

Πανοσιώτατοι καί Αἰδεσιμώτατοι Πατέρες,

Ὁσιωτάτη Γερόντισσα Νικολία καί λοιπές Μοναχές,

Ἐλλογιμώτατε Πρόεδρε τοῦ Πειραιικοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ Συνδέσμου Νέων κ. Ἀντώνιε Νέτσε,

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ὅλοι σας ἐνθυμεῖστε, ἀσφαλῶς, τήν ρῆση κάποιου μεγαλοσχήμου ρασοφόρου, ὅταν εἶχε ἀναλάβει ἓνα ὑψηλό ἀξίωμα, γιά τήν ὑπέροχη συμβίωση τῶν 400 χρόνων πού οἱ δύο λαοί, Ἕλληνες καί Τούρκοι, συμβίωναν ἀρμονικά. Καλούμενος νά ἀναφερθῶ στό ἱστορικοκοινωνικό πλαίσιο τῆς ἐποχῆς τῶν Κολλυβάδων, εἶναι ἀναπόφευκτο νά ἀναφερθῶ σ' αὐτήν τήν «ὑπέροχη συμβίωση» σήμερα.

Διότι τά γεγονότα μιᾶς ἱστορικῆς περιόδου πρέπει νά ἐρευνοῦμε μέσα στό πλαίσιο τῶν εἰδικῶν ἱστορικῶν καί κοινωνικῶν συνθηκῶν, ἐντός τῶν ὁποίων διαδραματίστηκαν. Δέν μποροῦμε νά κρίνουμε μέ κριτήρια τοῦ σήμερα, γεγονότα τοῦ χθές. Γι' αὐτό σᾶς καλῶ, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, νά προσπαθήσουμε νά ἀποστασιοποιηθοῦμε, ὅσον δυνατόν, ἀπό τά δεδομένα τῆς σύγχρονης ἐποχῆς καί νά λάβουμε ὑπόψιν τίς εἰδικές συνθήκες τῆς ἐποχῆς τῶν Κολλυβάδων, δηλαδή τῆς ὕστερης τουρκοκρατίας. Ἄς μεταφερθοῦμε νοερῶς τρεῖς αἰῶνες πίσω. Ἄς καταδυθοῦμε στό βάθος τῆς σκοτεινῆς αὐτῆς περιόδου τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέσα στήν ὁποίαν ἔλλαμψαν ὡς φωστῆρες οἱ ἅγιοι Κολλυβάδες καί ἄς προσπαθήσουμε νά κατανοήσουμε τήν κατάσταση τῆς κοι-

\* Ἐναρκτήριος εἰσηγήσις ἐκφωνηθεῖσα εἰς τήν ἡμερίδα μέ θέμα «Πνευματική εὐδωρία ἐπὶ τῇ 200ῇ ἐπετείῳ τῆς ὁσιακῆς κοιμήσεως τῶν Ὁσίων Κολλυβάδων, Νήφωνος τοῦ ἐπιλεγομένου Κοινοβιάρχου καί Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου 1809-2009», εἰς τήν πόλιν τῶν Πατρῶν τήν 15/28-11-2009.



Ἑλλήνων εἶναι κακά καταστρεμμένον, τοῦτο δὲν τό ἀρνούμεθα. [...] Ὅσον πῶς δὲν ἔχομεν σοφίαν καὶ μαθήματα, ἀλήθεια εἶναι. [...] Ἄν [ὁμως] εἶχε βασιλεύσει ὁ Τούρκος εἰς τὴν Φραγγίαν δέκα χρόνους, χριστιανούς ἐκεῖ δὲν [θά] εὑρίσκες(!). Καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τώρα διακόσιους χρόνους εὑρίσκεται. Καὶ κακοπαθοῦσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ βασανίζονται διὰ νὰ στέκουν εἰς τὴν πίστιν τους, καὶ λάμπει ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ. [...] Καὶ σεῖς μοῦ λέγετε πῶς δὲν ἔχομεν σοφίαν;» [ἔ.ἀ., σελ. 11].

Ἡ παιδεία περιορίστηκε σημαντικά, ἀλλὰ δὲν ἐξέλιπε τελείως. Καὶ οἱ Ἕλληνες κράτησαν τὸ πιὸ σημαντικό μέρος τῆς σοφίας τους: τὴν πίστη τους.

Εἴπαμε πρωτύτερα γιὰ τὸ «κρυφὸ σχολεῖο».

Βέβαια, ἡ Σύγχρονη Σχολὴ τῆς «Ἀναθεωρητικῆς Ἱστοριογραφίας» προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἄποψη ὅτι τὰ περὶ κρυφοῦ σχολείου ἦταν μῦθος.

Λέγουν ὅτι πίσω ἀπὸ τὸν «μῦθο» γιὰ τὸ κρυφὸ σχολεῖο κρύβεται τελικὰ μίᾱ «ἀνακρίβεια» καὶ ἓνα «στερεότυπο», ἡ ἀντίληψη πῶς «ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἦταν «ἀπολίτιστη» καὶ «καθυστερημένη», καὶ συνεχῶς βίαιη ἔναντι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλων χριστιανῶν». Ὅμως ὁ Ἑλληνισμὸς κατὰ τὴν τουρκοκρατίᾱ «δὲν κινδύνεψε ποτὲ ἀπὸ τὸν κατακτητὴ νὰ ἀφανιστεῖ», γιατί κάτι τέτοιο ὁ κατακτητὴς «ὄχι μόνον δὲν τὸ ἐπιδίωξε, ἀλλὰ καὶ δὲν τὸ ἐπιθυμοῦσε». Τὰ «περὶ 400 χρόνια τουρκικοῦ ζυγοῦ» ἦταν ἓνας μεγάλος μῦθος, ἀφοῦ «ἡ Ὄθωμανικὴ αὐτοκρατορία [...] θεωροῦσε τοὺς Ρωμιούς καὶ τὸ Πατριαρχεῖο συνεταίρους τῆς στή διοίκηση τῆς ἀχανοῦς χώρας». Γι' αὐτὸ καὶ «ἡ ὀθωμανικὴ περίοδος ὡς καὶ τὸ 1914 μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς μίᾱ ἀπὸ τίς πλέον εὐνοϊκὲς συμβιώσεις κυρίαρχων μουσουλμάνων καὶ ὑποτελῶν χριστιανῶν».

Λέγουν ἀκόμη: "Υπεύθυνη γιὰ τὰ παραπάνω «στερεότυπα» εἶναι ἡ «ἱστοριογραφικὴ παράδοση» πού «δημιουργήθηκε τὸν περασμένο αἰῶνα στὸ πλαίσιο τοῦ ἐθνικοῦ κράτους, δεδομένου ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἱστοριογραφία, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὰ ρεύματα τοῦ ρομαντισμοῦ καὶ τοῦ θετικισμοῦ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν θριαμβεύοντα ἐθνικισμό, ἀναπτύχθηκε ὡς ἐθνικὴ ἱστοριογραφία». Γι' αὐτὸ καὶ «μόνον μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 μερικοὶ λόγιοι τῆς ἐποχῆς, διεκτραγωδώντας τὰ παθήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν τουρκοκρατίᾱ, ὑπαίνιχθηκαν -χωρὶς νὰ ἀναφέρουν κανένα συγκεκριμένο παράδειγμα- ὅτι ἡ παιδεία, ὅπως καὶ ἡ ἐκκλησία, ἦταν ὑπὸ διωγμὸν»" [\* ἔ.ἀ., σελ. 5].

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα ἀντικρούονται μὲ ἄφθονα ἱστορικὰ στοιχεῖα σὲ ἓνα θαυμάσιο σύγγραμμα «Τὸ κρυφὸ σχολεῖο καὶ ἡ Ἱστορία: Οἱ πηγές, οἱ μαρτυρίες, ἡ ἀλήθεια» τοῦ Γεωργίου Κεκαυμένου.

Διότι, ἐνῶ δὲν ὑπῆρχε κανένα ἐπίσημο διάταγμα πού νὰ ἀπαγορεύει τὰ σχολεῖα, ἐλεύθερα λειτουργοῦσαν τὰ σχολεῖα στίς πόλεις ὅπου ὑπῆρχε πολὺς ἑλληνικὸς πληθυσμός. Ὅπου ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἦταν μικρὸς καὶ

ὑπερτεροῦσαν οἱ Τούρκοι, ἡ ἐλεύθερη λειτουργία σχολείων ἦταν πρακτικῶς ἀδύνατη.

Οἱ τοπικοὶ ἄρχοντες ἀπαιτοῦσαν ὑπέρογκο «μπαχ-τσίς» (δωροδοκία) γιὰ νὰ δώσουν ἄδεια λειτουργίας σχολείου καὶ ὅταν πάλι ἔδιναν ἄδεια, τὸ κλείσιμο ἐνός σχολείου ἀπὸ τὸν ὄχλο τῶν ὀθωμανῶν ἢ ἡ καταστροφὴ σχολείων ἀπὸ τοὺς Γενιτσάρους ἦταν κοινὸ φαινόμενο.

Ἀλλὰ τὸ σημαντικότερο πρόβλημα ἦταν ὅτι τὰ στίφη τῶν Γενιτσάρων περιεφέροντο καὶ ἀλοῖμονο στὰ παιδιὰ πού θὰ συναντοῦσαν νὰ περιφέρονται στοὺς δρόμους.

Ἐνῶ καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς τουρκοκρατίας οἱ Ἕλληνες ὑπέφεραν κάτω ἀπὸ τὸν ἀβάσταχτο τουρκικὸ ζυγὸ, τότε πού ἐγίνε ὁ βίος τους κυριολεκτικὰ ἀβίωτος ἦταν μετὰ τὰ ὀρλωφικά, τὸ 1770. Τότε, ὅπως μᾶς λέει ὁ Κούμας, οἱ χριστιανοὶ ἀπλὰ ὑπέφεραν τὴν πιὸ ἀνείπωτη φρίκη:

«Οἱ ἄγριοι γιανίτσαροι κατέτρωγαν τοὺς πτωχοὺς χριστιανούς ἀσπλάχνως. Ἐζήτουν κρασιά, φαγητά,

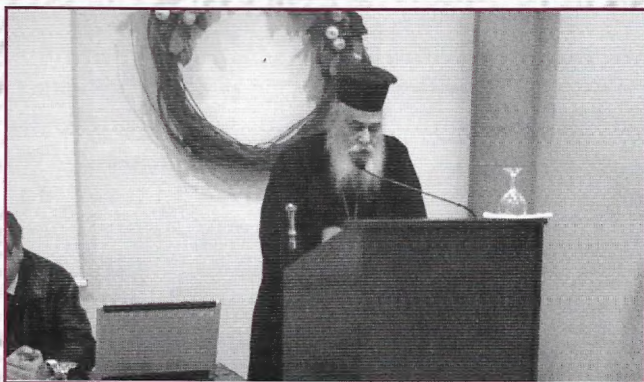


ἐνδύματα, ἀργύριον. [...] Τίς ἠδύνατο νὰ ἀντισταθῇ εἰς τοιοῦτους ἀπαιτητάς; Πολλοὶ ἐπιπταν θύματα τῶν γιανιτσάρων ἀτιμωρητὴ εἰς τοὺς δρόμους, διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐκπληρώσουν τὰ ζητήματά των. Ἡ Λάρισα ἔδειξε τρομερότατα παραδείγματα τοῦ λεγομένου. Ἡ τιμὴ τῶν ἀρρένων ἐθυσιάζετο εἰς τὰ ἄγρια πάθη των. Καὶ ὅσοι φιλόστοργοι καὶ ὅπωςοὺν εὐκατάστατοι γονεῖς δὲν ὑπέφεραν τὴν αἰσχύνην ταύτην, ἠναγκάζοντο νὰ ἐξορίζωσι τὰ τέκνα των ἀπὸ τὰς πατρικάς των ἀγκάλας εἰς κώμας κατοικουμένους ὑπὸ μόνων χριστιανῶν» [ἔ.ἀ., σελ. 18].

Οἱ γονεῖς -λοιπόν- ἔκρυβαν τὰ παιδιὰ τους γιὰ τὸν φόβο τῶν γενιτσάρων καὶ μόνον τὴν νύκτα μὲ χίλιες προφυλάξεις μετέβαιναν σὲ μυστικὸ μέρος -συνήθως νάρθηκα κάποιας ἀπόμερης ἐκκλησίας- μὲ κλειστά παράθυρα γιὰ νὰ μάθουν τὰ στοιχειώδη γράμματα ἀπὸ τὸν ὀλιγογράμματο ἱερέα. Αὐτὸ ἦταν τὸ κρυφὸ σχολεῖο, στὸ ὁποῖο ἔμαθαν -ὅσοι ἔμαθαν- τὰ λίγα γράμματα οἱ ἀγωνιστὲς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως καὶ δὲν ἦταν καθόλου μῦθος.

Τὰ ἐλεύθερα διδασκαλεῖα ἦταν λοιπὸν περιορισμένα





καί οἱ ἀνώτερες σχολές ὅπως αὐτή τοῦ Πατριαρχείου πού ἵδρυσε ὁ Πατριάρχης Γεννάδιος ἦταν ἐλάχιστες, ἱκανές ὅμως γιά νά διασωθῇ ἡ σπῖθα τῆς γνώσεως πού ἄναψε ἀργότερα τήν ἀναγέννηση τῶν γραμμάτων κατὰ τήν ὕστερη Τουρκοκρατία. Πρόκειται γιά τό φαινόμενο πού κάποιοι ὀνομάζουν «Νεοελληνικό Διαφωτισμό». Ἀκριβέστερος ὅρος εἶναι «Νεοελληνική Ἀναγέννηση». Καί τοῦτο διότι παρά τίς ὅποιες ἀναμφισβήτητες εὐρωπαϊκές ἐπιρροές τό φαινόμενο τό ὁποῖο συνέβη στόν Ἑλλαδικό χώρο, δέν ἦταν ἡ καθυστερημένη (χρονικά) ἐμφάνιση μιᾶς νεοελληνικῆς ἀποχρώσεως τοῦ εὐρωπαϊκοῦ διαφωτισμοῦ. Ἐπρόκειτο γιά τήν οὐσιαστική ἀναγέννηση τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας καί ἐπιστημῶν μέ ἐπίκεντρο φυσικά τήν καταπολέμηση τῆς ἀγραμματοσύνης τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ καί μέ ἀπώτερο στόχο τήν ἀποτίναξη τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ.

Μάλιστα ἡ ἀναγέννηση αὐτή ἀρχίζει πρίν τήν ἐμφάνιση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ ἀπό τά μέσα τοῦ 17ου αἰῶνος μέ τόν Θεόφιλο Κορυδαλλέα ὁ ὁποῖος ἔθεσε τά θεμέλια τοῦ νέου πνεύματος τῆς Ἑλληνικῆς σκέψης, διακηρύσσοντας τήν θεωρία τῆς διπλῆς ἀληθείας: γιά μέν τά ζητήματα τῆς Ἐπιστήμης ἰσχύει ὁ ὀρθός λόγος, γιά δέ τά δόγματα, ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεως. Γεγονός πολύ σημαντικό, διότι ὁ Εὐρωπαϊκός διαφωτισμός ἐξοβελίζει τελείως τήν πίστη καί εἰσάγει παντοῦ ὡς μόνη ἀλήθεια τόν ὀρθό λόγο - ἐνῶ ἡ λατινική θεολογία ἐκινεῖτο στήν ἀντίθετη κατεύθυνση ἀναγάγοντας ὡς θέματα πίστεως καί ζητήματα ἐπιστημονικά καί θανατώνοντας ὡς αἰρετικούς τούς ἀντιφρονούντας.

Ἀκόμη ἡ ἀναγέννηση τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων καί ἐπιστημῶν, εἶχε ἔντονη τήν ἐθνική διάσταση, γεγονός πού τήν διαφοροποιεῖ ἀπό τόν Εὐρωπαϊκό διαφωτισμό, ὁ ὁποῖος παρ' ὅλα ταῦτα εἶχε ἔντονες ἐπιρροές καί σέ Ἑλληνες λογίους ὅπως ὁ Κοραῖς. Αὐτοί ὑπερτόνιζαν τήν ἀρχαιοελληνική κληρονομιά παρακάμπτοντας τήν ὀρθόδοξη παράδοση καί πνευματικότητα. Δυστυχῶς αὐτή ἡ ἔντονη ἐπιρροή τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ διαφωτισμοῦ εἶναι κυρίαρχη στούς Ἑλληνες λογίους καί σήμερα.

Ἀντίβαρο στόν ἀρχαιοελληνικό προσανατολισμό τῶν δυτικοπλήκτων λογίων ἀπετέλεσε ἡ χορεία τῶν Ὀσίων Κολυβάδων Πατέρων, οἱ ὁποῖοι ἐστράφησαν

ἀκριβῶς στήν παράδοση τῆς Ὀρθόδοξης Πνευματικότητος καί προέκαλεσαν αὐτό πού ὀνομάζεται φιλοκαλική ἀναγέννηση.

Σύμφωνα μέ τήν Ὀρθόδοξη Πνευματικότητα κέντρον εἶναι ὁ Θεός καί ὁ Θεάνθρωπος καί ὄχι ὁ ἄνθρωπος. Τό μέτρο τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἰσχύει γιά τίς ἐπιστήμες καί τά ἐγκόσμια, ὄχι γιά τά πνευματικά καί τά ἐπουράνια. Αὐτή εἶναι ἡ ὀρθή διάκριση τῶν πραγμάτων.

Οἱ Ἅγιοι Κολυβάδες ἀντέταξαν στό κοσμικόν Πνεῦμα ὡς Θεουμένους τούς Ἁγίους καί στή σοφία τοῦ κόσμου τήν θεία σοφία καί τήν ἀγιοπνευματική ἐμπειρία.

### Ἡ ἐκκλησιαστική κατάσταση τῆς ἐποχῆς

Ὁ Στίβεν Ράνσιμαν ἔγραψε γιά τήν ἐποχή τῆς τουρκοκρατίας ἓνα ἔργο μέ τίτλο Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλωσίᾳ. Σ' αὐτό τό ἔργο του ὁ Ράνσιμαν ἐκθέτει ἀναλυτικά, μέσα ἀπό τίς πηγές, ποιά ἦταν ἡ κατάσταση τοῦ Ἑλληνισμοῦ κάτω ἀπό τόν τουρκικό ζυγό. Ἀνάμεσα στίς πηγές τοῦ Ράνσιμαν συγκαταλέγεται καί τό βιβλίο τοῦ Ἀγγλου διπλωμάτη Sir Paul Rycaut, *The Present State of the Grekkes and Armenian Churches*. A.D. 1678, πού ἐξέδωσε τό 1679. Τό βιβλίο αὐτό ὁ Ἀγγλος ἀξιωματοῦχος τό ἔγραψε μέ ἐντολή τοῦ βασιλιᾶ Καρόλου τοῦ Β', καί ἀποτελεῖ οὐσιαστικά τήν ἐπίσημη ἀναφορά του πρὸς ἐκεῖνον. Ἐκεῖ ὁ Ἀγγλος εὐγενής ἀναφέρει, ἀνάμεσα στά ἄλλα, καί τά ἑξῆς:

«Εἶναι τραγική ἡ μετατροπή τῶν ἱερῶν τῆς θρησκείας, ἡ ἀποπομπή τοῦ βασιλικοῦ ἱερατείου καί ἡ μετατροπή τῶν ναῶν σέ τζαμιά. Τά μυστήρια τοῦ θυσιαστηρίου τελοῦνται κρυφά σέ μυστικές καί σκοτεινές τοποθεσίες. Τέτοιες εἶδα στίς πόλεις καί τά χωριά πού ταξίδεψα καί μοιάζουν μᾶλλον μέ κρύπτες ἢ τάφους παρά μέ ἐκκλησίες. Οἱ στέγες τους εἶναι σχεδόν στό ὕψος τῆς ἐπιφάνειας τοῦ ἐδάφους, γιά νά μήν κατηγορηθεῖ καί ἡ ἐλάχιστη ἔξαρση τοῦ ὀκοδομήματος ὡς θρίαμβος τῆς θρησκείας καί πρόκληση πρὸς τήν ὑπερηφάνεια τῶν τεμενῶν. [...] Δέν εἶναι λοιπόν παράδοξο γιά τήν ἀνθρώπινη λογική, πού βλέπει τήν καταπίεση καί τήν περιφρόνηση στήν ὁποῖαν εἶναι ἐκτεθειμένοι οἱ καλοὶ χριστιανοί, καί τήν ἀμάθεια στίς ἐκκλησίες τους, πού ὀφείλεται στήν πενία τοῦ κλήρου, το ὅτι βρέθηκαν πολλοί πού ἐγκατέλειψαν τήν πίστη. Μᾶλλον εἶναι θαῦμα, καί ἐπαλήθευση τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ πῶς πύλαι Ἰδοῦ οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς, πού ἡ ἐκκλησία ἐξακολουθεῖ νά διατηρεῖται σέ τόπο μεγάλη καταπίεση, καί παρά τήν τυραννία καί τά τεχνάσματα πού στρέφονται ἐναντίον της» [ἔ.ἀ., σελ. 9-10].

Ἡ μάστιγα τῶν ἐξισλαμισμῶν ὄχι μόνον τῶν ἀκουσίων ἀλλά καί τῶν ἐκουσίων ἀφαίμαξε τό Γένος καί τήν Ἐκκλησία ὑπέρ τῶν κατακτητῶν μωαμεθανῶν. Ὁλόκληροι τοπικοὶ πληθυσμοὶ προσχωροῦσαν στήν θρησκεία τοῦ



Μωάμεθ. Πολλοί μάλιστα στὸν Πόντο καὶ Μ. Ἀσία ἔγιναν κρυπτοχριστιανοὶ γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν. Ἀπόγονοὶ τους ὑπάρχουν μέχρι σήμερα στὴν Τουρκία καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπανέλθουν στὴν πίστη τῶν προγόνων τους.

Γιὰ νὰ ἀνακόψουν τὴν ἔνταση τῶν ἐξισλαμιστῶν εὐ-αισθητοποιήθηκαν πολλοὶ εὐσυνείδητοι κληρικοὶ ὅπως:

α) ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς μὲ τίς ἱεραποστολικές περιοδεῖες καὶ τὰ κηρύγματά του. Πολέμησε τὴν ἀγραμματοσύνη καὶ ἐνίσχυσε τὴν εὐσέβεια. «Δὲν βλέπετε ὅτι ἀγρίευσε τὸ γένος ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν καὶ ἐγίναμεν ὡσάν θηρία;» φωνάζει ὁ σοφὸς ἱεραπόστολος. Ἡ Καινὴ Διαθήκη θὰ στερεώσῃ τὴν πίστη τοῦ λαοῦ πού κλονίζεται. «Τὸ κορμί σας, ἅς τὸ καύσουν, ἅς τὸ τηγανίσουν, τὰ πράγματά σας, ἅς τὰ πάρουν, μὴ σᾶς μέλη. Δώσετέ τα δὲν εἶναι ἰδικά σας· ψυχὴ καὶ Χριστὸς σᾶς χρειάζονται» [Ἀπόστολος Βακαλόπουλος, «Ἱστορία τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, Θεσσαλονίκη 1973, τ. Δ., σελ. 87»].

β) ὁ λόγιος Ἐπίσκοπος Ναυπάκτου Νεόφυτος Μανρομμάτης πού ἄρχισε νὰ ἐκδίδει ψυχοφελὴ βιβλία στὴν Τουρκικὴ γλῶσσα μὲ ἑλληνικοὺς χαρακτήρες (καρμανλήδικη διάλεκτος) γιὰ τοὺς Ἑλλήνες ἐκείνους Χριστιανούς, τῆς Μ. Ἀσίας πού ἔχουν λησμονήσει τὴν Ἑλληνικὴ καὶ μιλοῦσαν τὴν Τουρκικὴ Γλῶσσα.

Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης καὶ ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, μὲ τὰ ἐποικοδομητικὰ τους συγγράμματα πού γίνονται ἀνάγνωσμα στὴν Ἐκκλησία, ἐκεῖ πού οἱ ὀλιγογράμματοι ἱερεῖς δὲν μπορούσαν νὰ κάνουν κήρυγμα. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄλλοι πού δὲν ἀναφέρονται ἐδῶ, βοήθησαν στὸ νὰ ἀνακοπεῖ τὸ κύμα τῶν ἀθρόων ἐξισλαμισμῶν καὶ νὰ δημιουργηθεῖ ὡς ἀνάχωμα καὶ τεῖχος προστασίας ἡ θεία παρεμβολὴ τῶν νεομαρτύρων.

Ἐνα ἀκόμη χαρακτηριστικὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦταν ἡ ὀλιγογραμματοσύνη τοῦ κλήρου. Πολλές φορές καὶ τῶν Ἐπισκόπων.

Καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος (1703-1714) συγγραφέας «Ἐκκλ/κῆς Ἱστορίας» στὴν ἑκκλησίᾳ του γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς ἀμάθειας μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει τὰ παρακάτω: «...βλέπω ... εἰς ὅλα τὰ μέρη μας καὶ εἰς τὰς ἐγκρίτους πολιτείας, τὰ ὀσπήτια, ἄδεια (ἀπὸ βιβλία) τόσον τῶν κληρικῶν... ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ πλεῖστοι δὲν ἔχουσι παρά ἓνα ψαλτήρι, καὶ ἓνα ὠρολόγιον πεπαλαιωμένον, καὶ κανένα συναξάρι, ὡσάν καὶ εἰς πολλὰ ἄρχοντικά καὶ πραγματευτῶν ὀσπήτια... ἐπιθυμοῦντες νὰ εὐρίσκωνται πάντοτε εἰς τὴν ἀμάθειαν ὅπου εἶναι, καὶ δὲν γνωρίζουσιν, ὅτι διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς ἀναγνώσεως καὶ διὰ τὴν ἑλλειψιν τῶν ἀξιολόγων βιβλίων, ἠθικῶν καὶ ἱστορικῶν, εὐρισκόμεθα εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἀμαθείας». [Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνού, «Τουρκοκρατία – Οἱ Ἑλλήνες στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία», ἐκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 1988, σελ. 230-231].

Ἀλλά, ἄλλο ἓνα χαρακτηριστικὸ τῆς ἐποχῆς, ἦταν καὶ ἡ ὑποβάθμιση τῆς ποιότητος τοῦ κλήρου μὲ τὴν

ἐξαρση τοῦ φαινομένου τῆς σιμωνίας (τῆς διὰ χρημάτων χειροτονίας κληρικῶν) καὶ τοῦ κοσμικοῦ τρόπου διαγωγῆς πολλῶν κληρικῶν.

Ὡς ἀντίδοτο σὲ αὐτὴ τὴν ἠθικὴ κατὰπτωση ἦταν τὸ παράδειγμα τῆς ἀγιοπνευματικῆς ζωῆς τῶν Ἀγίων Κολυβάδων.

## Ἐπίλογος

Σήμερα ἔχουν παρέλθει σχεδόν δύο αἰῶνες ἀπὸ τὴν διακοπὴ τῆς «ὑπέροχης συμβιώσεως» τῶν Ἑλλήνων μὲ τοὺς Τούρκους. Σήμερα ὅλοι σχεδόν οἱ Ἑλλήνες γνωρίζομεν γραφὴ καὶ ἀνάγνωση. Περιπατοῦμε ἐλεύθερα στοὺς δρόμους δίχως νὰ κινδυνεύει ἀνὰ πᾶσα στιγμή ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ μας. Τὸ ἴδιο καὶ τὰ παιδιὰ μας. Ἄν καὶ ἡ διαφορὰ εἶναι μεγάλη, ὅμως δὲν συνήλθαμε πλήρως ἀπὸ τίς συνέπειες τῆς τραυματικῆς ἐκείνης περιόδου. Κληρονομήσαμε ὀθωμανικὲς νοοτροπίες ὅπως τὸ μπαξίς, τὸ ρουσφέτι καὶ τὴν ἀσυμάζευτη ἀνοργανωσιά τοῦ κράτους μας. Κάποτε ὁ ἐλ. Βενιζέλος εἶχε πεῖ: «Δυστυχῶς, κύριοι, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ζήσας τόσους αἰῶνας ὑπὸ ξένην δουλείαν ἐσυνήθισε νὰ θεωρῇ τὸ κράτος ἐχθρικόν, ὅπως πράγματι ἦτο, ὁ δὲ αἰὼν τῆς ἐλευθερίας δὲν κατάρθρωσε νὰ τοῦ μεταβάλῃ ἐντελῶς τὴν ψυχολογίαν αὐτήν» (Ὁμιλία Ἑλ. Βενιζέλου κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίαση τοῦ Σ.τ.Ε. τῆς 17ης Μαΐου 1929 ὅπως ἀποδίδεται στὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα» τῆς 18ης Μαΐου 1929).

Παρά τίς ἀξιόλογες ἐπιδόσεις μεμονωμένων Ἑλλήνων στὶς ἐπιστῆμες καὶ τὸν πολιτισμό, ὅμως ἡ πατρίδα μας ἔχει παύσει ἀπὸ τὸ 1453 νὰ εἶναι τὸ ἐπίκεντρο τοῦ πολιτισμοῦ.

Τουλάχιστον ὅμως, εἴμαστε ἐλεύθεροι. Καὶ αὐτὸ τὸ ὀφείλουμε στοὺς ὑπέροχους ἐκείνους ἥρωες πού ἀγωνίσθηκαν γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν.

Καὶ αὐτοὶ γαλουχήθηκαν μὲ τὸ πνεῦμα τῆς νεοελληνικῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων πού συνέβη καὶ μὲ τὴν μέγιστη συμβολὴ τῶν τιμωμένων σήμερα ὁσίων πατέρων «Κολυβάδων».

Ἄς ἔχουμε τὴν εὐχὴ τους.





## Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

### Ἀπολογία ὑπέρ τοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἀοράτου Πολέμου κειμένου σημειώματος περί τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Τούτων οὕτως εἰρημένων, δύο καθολικά συναγό-  
μεν συμπεράσματα·

α' ὅτι ἐπειδὴ τό μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκο-  
νομίας ὀνομάζεται εὐδοκία, ἥτοι προηγούμε-  
νον θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς εἶπεν ἀνωτέρω ὁ  
μέγας τῆς Θεσσαλονίκης Γρηγόριος, τό δέ προ-  
ηγούμενον θέλημα τοῦ Θεοῦ πάλιν, κατά τόν  
ἅγιον Ἰωάννην τόν Δαμασκηνόν (βιβλ. α' περί  
πίστεως, κεφ. με'), ἡρτηται ὄχι ἐξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐκ  
τοῦ Θεοῦ καί ἐκ τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ· λοιπόν  
καί τό μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως, καθ' ὃ  
τοιοῦτον, προεγνώσθη καί προωρίσθη πρό τῆς  
προγνώσεως καί προορισμοῦ πάντων τῶν  
κτισμάτων· καί ἐν χρόνῳ ἐγένετο ἐκ μόνης τῆς  
ἀπειρου καί φυσικῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ·

β' ὅτι καί ἡ Κυρία Θεοτόκος, ὡς προσεχέστατον  
καί ἄμεσον μέσον καί συναίτιον ἀναγκαῖον τοῦ  
τοιοῦτου μυστηρίου (ἡ γάρ τοῦ Χριστοῦ σάρξ,  
τῆς Μαρίας ἐστί σάρξ, κατά τόν ἱερόν Αὐγου-  
στίνον), προεγνώσθη καί προωρίσθη ὑπό τοῦ  
Θεοῦ πρό τῶν ἄλλων κτισμάτων, τά δέ ἄλλα  
κτίσματα προωρίσθησαν καί ἐγένοντο δι'  
αὐτήν· ἐπειδὴ αὐτός εἶναι ὁ προεπινοηθεὶς  
σκοπός τοῦ Θεοῦ, ταυτόν εἶπεῖν, τό τέλος, δι' ὃ  
τά ἄλλα ἐγένοντο, ὡς εἶπεν ἀνωτέρω ὁ ἱερός  
Ἀνδρέας.

Διατί δέ εἶπεν ἀνωτέρω ὁ θεοφόρος Μάξιμος, ὅτι  
διά τό μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἔγιναν  
ὅλα τά κτίσματα, αὐτό δέ δέν ἔγινε διά κανέν τέλος,  
ἐνῷ αἱ θεαῖα Γραφαί καί οἱ ἄλλοι θεοφόροι Πατέρες  
φανερῶς κηρύττουσιν, ὅτι τό μυστήριον αὐτό ἔγινε

διά τήν τῶν ἀνθρώπων ἀνάπλασιν καί σωτηρίαν; ἐμοί  
δοκεῖ, ὅτι ἐπειδή, κατά τοὺς μεταφυσικούς, ἄλλα μέν  
εἶναι μέσα μόνον καί οὐχί τέλη· ἄλλα δέ εἶναι καί  
μέσα καί τέλη ἐν ταυτῷ, ἥτοι πρὸς μέν τά κατώτερα,  
τέλη, πρὸς δέ τά ἀνώτερα, μέσα· ἄλλα δέ εἶναι τέλη  
μόνον καί ὄχι μέσα, ἅτινα καί τέλη τελῶν, ὡς πάντων  
ἀνώτερα ὀνομάζονται· διά τοῦτο καί ὁ θεοφόρος  
Μάξιμος θεολογεῖ ἐδῶ, ὅτι τό μυστήριον τῆς τοῦ  
Θεοῦ Λόγου ἐνανθρωπήσεως, εἶναι τέλος μόνον καί  
ὄχι μέσον, ὡς πάντων τῶν τῆς ἀγίας Τριάδος ἔργων  
ἀνώτατον καί ὑψηλότατον καί τέλος τελῶν τό κορυ-  
φαϊότατον, οὗ ἕνεκα μέν τά πάντα, αὐτό δέ οὐδενός  
ἕνεκα· τῆς γάρ καθ' ὑπόστασιν ἐνώσεως κτίστου καί  
κτίσεως τί ἄλλο ἐστίν ἀνώτερον; ἂν καί αὐτό κατά  
λόγον ἕτερον θεωρούμενον, ἐγένετο διά τήν τῶν  
ἀνθρώπων ἀνάπλασιν καί σωτηρίαν. Καί διά νά εἴπω-  
μεν καθολικῶς, τό μυστήριον τῆς θείας ἐναν-  
θρωπήσεως εἶναι ἀρχή καί μέσον καί τέλος ὅλων τῶν  
κτισμάτων, νοητῶν καί αἰσθητῶν καί μικτῶν. Εἶναι  
ἀρχή ὅλων τῶν κτισμάτων, διότι ἡ πρόγνωσις καί ὁ  
προορισμός τοῦ μυστηρίου τούτου, ἔγινεν ἀρχή καί  
αἰτία τοῦ νά προγνωσθῶσι καί νά προορισθῶσι καί νά  
κτισθῶσι πάντα τά κτίσματα, κατά τό «Κύριος ἔκτισέ  
με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ», καί τό  
«Πρωτότοκος πάσης κτίσεως», περί τοῦ Υἱοῦ καί  
Λόγου εἰρημένα, καθ' ὃ ἀνθρώπου, ὡς εἶπομεν. Λέγει  
δέ καί ὁ θεοφόρος Μάξιμος ἐν τῇ αὐτῇ ἐξηκοστῇ  
λύσει τῶν Ἀπόρων, «διά τόν Χριστόν, ἡγουν τό κατά  
Χριστόν μυστήριον, πάντες οἱ αἰῶνες καί τά ἐν αὐτοῖς  
τοῖς αἰῶσιν ἐν Χριστῷ τήν ἀρχὴν τοῦ εἶναι καί τό τέλος  
εἰλήφασιν. Ἐνωσις γάρ προεπινοήθη τῶν αἰώνων ὅρου  
καί ἀοριστίας, μέτρου καί ἀμετρίας, πέρατος καί  
ἀπειρίας καί κτίστου καί κτίσεως καί στάσεως καί



κινήσεως, ἥτις ἐν Χριστῷ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων φανερωθεῖσα γέγονε, πληρῶσιν δοῦσα τῇ προγνώσει τοῦ Θεοῦ δι' ἑαυτῆς».

Ἐγίνε δέ καί μέσον τό μυστήριον αὐτό, διότι ἐχάρισε πληρῶσιν εἰς τὴν πρόγνωσιν τοῦ Θεοῦ, ὡς προεῖπεν ὁ θεῖος Μάξιμος· ἐχάρισεν ἀτρεψίαν εἰς τοὺς ἀγγέλους καὶ ἀκινήσιαν εἰς τό κακόν, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω μετὰ τοῦ Θεσσαλονίκης θείου Γρηγορίου, μετὰ Ἰωσήφ τοῦ Βρυεννίου καὶ μετὰ τοῦ Νικήτα· ταύτην δέ τὴν τῶν ἀγγέλων ἀτρεψίαν, σωτηρίαν τοῦ ἀοράτου κόσμου ὠνόμασεν ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τό Πάσχα λόγῳ<sup>1</sup>. ἔφη δέ καὶ ὁ θεῖος Μάξιμος, ὅτι διὰ τοῦτο προεγνώσθη τό μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως, «ἵνα περί τό πάντη κατ' οὐσίαν ἀκίνητον στή τά κατὰ φύσιν κινούμενα, τῆς πρὸς τε ἑαυτά καὶ πρὸς ἄλληλα ἐκβεβηκότα κινήσεως», ὅπου καὶ ὁ σχολιαστής τῶν τοῦ Μαξίμου φησί «τῇ πρὸς τόν Θεόν ἐνώσει πάντων πρὸς ἀτρεψίαν μεταποιηθέντων»· ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους λύσιν τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, δόσιν τῆς θείας χάριτος, ἀφθαρσίαν, ἀθανασίαν, ἀτρεψίαν, σωτηρίαν καὶ ἄλλα μυρία ἀγαθά.

Εἶναι καὶ τέλος τό μυστήριον αὐτό, καθ' ὅτι αὐτό ἐγίνε καὶ εἰς ἀγγέλους καὶ εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς ὅλην τὴν κτίσιν τελείωσιν καὶ θέωσιν καὶ δόξα καὶ μακαριότης· καὶ καθ' ὅτι αὐτό ἐγινεν ἀνακεφαλαίωσις οὐρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καθ' ὑπόστασιν ἔνωσις κτίστου καὶ κτισμάτων καὶ δόξα τοῦ ἀνάρχου Πατρός, δοξασθέντος οὐχὶ διὰ ψιλῶν κτισμάτων, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ τοῦ κατ' οὐσίαν Υἱοῦ καὶ Λόγου του, τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων φορέσαντος, τό ὁποῖον αὐτό τέλος εἶναι τό ὕστατον πάντων, μεθ' οὗ οὐκ ἔστιν ἄλλο τέλος ἀνώτερον· καὶ οὐ ἔνεκα μὲν τά πάντα, αὐτό δέ οὐδενός ἔνεκα, κατὰ τόν αὐτόν πάλιν

εἰπεῖν θεῖον Μάξιμον· «ἵνα γάρ, φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται, ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός»· διατί; καὶ τίνος χάριν; διὰ τὴν δόξαν, λέγω, τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, «εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός».

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπόν τούτων δύναται νά συμπεράνη ὁ καθεὶς, ὅτι **ἀπαραιτήτως** ἔπρεπε νά γίνῃ τό μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως, κατὰ πρῶτον μὲν καὶ κύριον καὶ καθ' αὐτό λόγον, διότι τό μυστήριον αὐτό ἦτο προηγούμενον θέλημα Θεοῦ<sup>2</sup>, καθὼς εἶπομεν μετὰ τοῦ Θεσσαλονίκης Γρηγορίου, πρῶτιστον κινητικόν αἷτιον ἔχον τὴν ἄπειρον καὶ οὐσιώδη καὶ ὑπεράγαθον ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ· μᾶλλον δέ αὐτόν τόν ἐνδοξότατον πυθμένα τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος, ὡς εἶπεν ὁ θεοφόρος Μάξιμος· κατὰ δεύτερον δέ λόγον, καὶ διότι αὐτό ἦτον ἀναγκαῖον εἰς ὅλα τά κτίσματα, νοητά καὶ αἰσθητά, ὡς ἀρχὴ αὐτῶν καὶ μέσον καὶ τέλος ὡς ἀπεδείχθη.

Ἰκανά νομίζω ὅτι εἶναι τά ὀλίγα ταῦτα εἰς ἀπολογία ἀπὸ τῶν εὐγνώμοσι διαιτηταῖς καὶ ἀναγνώσταις τοῦ προρρηθέντος σημειώματός μου περὶ τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τοὺς ὁποῖους καὶ παρακαλῶ νά μὴ μέ διαβάλλωσι παραλόγως· οὐ γάρ ἀπὸ γνώμης οἰκείας καὶ δόξης τοῦτο ἐκέισε ἔγραψα, ἀλλ' ἐπόμενος τῇ δόξῃ τῶν προρρηθέντων θεολόγων. Εἰ δέ τινες ἴσως ἐμπαθῶς κινούμενοι (ὅπερ ἀπεύχομαι) κατηγοροῦσι με, κατηγορεῖτωσαν μᾶλλον τόν θεοφόρον Μάξιμον, τόν Θεσσαλονίκης Γρηγόριον καὶ τόν μέγαν Ἀνδρέαν καὶ τοὺς λοιπούς, παρ' ὧν ἐγὼ τὴν δόξαν ταύτην ἤρηνισάμην.

«Ἀρχῆς χορηγῶ καὶ τέλους δόξα πρέπει».



1. Ὅθεν καὶ Νικήτας ὁ σοφὸς σχολιαστὴς τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου σχολιάζων τό εἰς τό Πάσχα ρητόν ἐκεῖνο τοῦ Θεολόγου· «Σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ ὅσος τε ὁρατός καὶ ὅσος ἀόρατος», λέγει· «οἱ δέ ἄγγελοι ἐπεὶ δυσκίνητοι ὄντας πρὸς τό κακόν, ἀλλ' οὐκ ἀκίνητοι, μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἀνάστασιν ἐγένοντο λοιπόν καὶ ἀκίνητοι, οὐ φύσει ἀλλὰ χάριτι, εἴη ἂν, αὐτοῖς σωτηρία ἢ ἀτρεψία, μηκέτι φοβούμενοι τὴν ἐπὶ τό χεῖρον μεταβολήν, καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀπώλειαν». Καὶ ὁ μέγας τῆς Θεσσαλονίκης Γρηγόριος· «Ἐντεῦθεν ἄγγελοι νῦν τό ἀπερίτρεπτον ἔλαβον, ἔργῳ παρὰ τοῦ Δεσπότου μαθόντες, ὁδὸν ὑψώσεως καὶ τῆς πρὸς αὐτόν ὁμοιώσεως, οὐ τὴν ἔπαρσιν οὖσαν, ἀλλὰ τὴν ταπεινῶσιν» (λόγ. εἰς τὴν Χριστοῦ Γέννησιν).

2. Ὅθεν πρὸς τόν ἐρωτῶντα, ποία εἶναι πρώτη ὅλων τῶν Δεσποτικῶν ἐορτῶν, ὁ Εὐαγγελισμὸς ἢ ἡ Ἀνάληψις; γλαφυρῶς καὶ ὑψηλοτέρῳ τῷ λόγῳ ἤθελεν ἀποκριθῆ τις, ὅτι εἶναι ἡ Ἀνάληψις καὶ οὐχὶ ὁ Εὐαγγελισμὸς. Ὁ μὲν γάρ Εὐαγγελισμὸς, πρώτη εἶναι τῶν ἐορτῶν τῇ πράξει καὶ τῇ ἐκβάσει, ὑστέρα δέ τῇ γνώσει καὶ θεωρίᾳ· ἡ δὲ Ἀνάληψις καὶ ἡ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός καθέδρα καὶ ὑπερύψωσις τῆς ἀνθρωπότητος, ὑστέρα μὲν εἶναι τῇ πράξει καὶ τῇ ἐκβάσει, ἀλλὰ τῇ γνώσει καὶ θεωρίᾳ πρωτίστη πασῶν τῶν ἄλλων ἐστί.



## ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΔΗ

✓ Είς τήν σελ. 17 τοῦ παρόντος τεύχους ἀναδημοσιεύομεν τό σχετικόν μέ τήν ὑπόθεσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικήτα Καλύμνου ἄρθρον, τό ὁποῖον εἶχε δημοσιευθεῖ τόν Δεκέμβριον τοῦ 2007. Τό ἄρθρον ἐκεῖνο κατέληγεν εἰς τήν φράσιν ὅτι: «**ἡ ὑπόθεσις θά κριθῇ τελικῶς κατά τήν 4ην Ἀπριλίου 2008 (ν.ή.) ἀπό τήν ὀλομέλειαν τοῦ Σ.τ.Ε.**». Πράγματι. Κατά τήν προαναφερθεῖσα ἡμερομηνίαν ὄντως συνεζητήθη τό θέμα καί ὁ Εἰσηγητής Σύμβουλος κ. Ν. Σακελλάριος ἦτο ἀρνητικός. Δηλαδή ἐζήτησε τήν ἀπόρριψιν τῆς αἰτήσεως τῆς οἰκογενείας τῶν ιδιοκτητῶν τοῦ ναοῦ καί οὐσιαστικῶς ἐτάσσετο ὑπέρ τῶν ἀπόψεων τῆς νεοημερολογιτῆς Μητροπόλεως Καλύμνου. Ἐκτοτε ἀνεμόμεν τήν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως.

Ἡ ἀπόφασις ἐδημοσιεύθη ἐπιτέλους τήν 14/27 Σεπτεμβρίου 2009. Διά τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3768/2009, λοιπόν, ἡ ὀλομέλεια τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐδικαίωσε τήν οἰκογένειαν τῶν ιδιοκτητῶν καί ἀπεφάνθη ὅτι ἡ πρᾶξις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ.Μ. Καλύμνου διά τῆς ὁποίας ὁ ιδιωτικός ναός Ἀγίου Νικήτα Φλασκᾶ Καλύμνου «*ἐτράπη, κατ' ἐπικλησιν μάλιστα τοῦ ἁρθρου 36 τοῦ ν. 590/1977, εἰς ἐνοριακόν (...) ΔΕΝ δύναται νά θεωρηθεῖ ὅτι ἔλαβε νόμιμον ὑπόστασιν, δοθέντος ὅτι δέν ἐτηρήθη ἐν προκειμένῳ ἡ τασσομένη ἀπό τόν νόμον 590/1977 διαδικασία διά τή ἰδρυσιν ἐνοριακοῦ ναοῦ καί ἐνορίας...*». Ἡ αὐτονόητος διά τόν καθένα διαθέτοντα κοινήν λογικήν αὕτη ἀπόφασις, ἐλήφθη ἔπειτα ἀπό τοσαύτην χρονοτριβήν καί ταλαιπωρίαν τῆς οἰκογενείας τῶν ιδιοκτητῶν καί μάλιστα ὄχι ὁμοφώνως, ἀλλά κατά πλειοψηφίαν! Ἀπό τούς 35 ἀνωτάτους δικαστάς ἐμειοψήφισαν οἱ 15!

Τό σημαντικόν, ὅμως, εἶναι ὅτι τελικῶς ἡ ἀλήθεια ἐνίκησε καί τό δίκαιον ἐπεκράτησεν. Εὐχόμεθα αἰσίαν ἔκβασιν καί εἰς τούς λοιπούς δικαστικούς ἀγῶνας τούς ὁποίους ἔχομεν νά ἀντιμετωπίσωμεν.

✓ Ὁ Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος τήν 15/28-10-2009 κατά τήν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου του εἰς τήν Ἀμερικὴν διά τήν συμμετοχήν του εἰς τὰ πράσινα συνέδρια (συνδυάζει τό «Οἰκουμενικός» μέ τό «Οἰκολογικός»...), ἐπεσκέφθη καί τήν Συναγωγὴν τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐκεῖ, ὁ Ἀρχираββίνος καί λοιποὶ γραμματεῖς καί φαρισαῖοι τῆς Συναγωγῆς, ὑπεδέχθησαν αὐτόν μετὰ χαρᾶς μεγάλης, ἄδοντες καί ψάλλοντες, ὅπως ἄλλωστε εἶχον ὑποδεχθεῖ

καί τόν Πάπαν τῆς Ρώμης Βενέδικτον. Δέν ἔπρεπε, λοιπόν, νά ὑστερήσῃ καί ὁ κ. Βαρθολομαῖος, ἀλλ' ἔσπευσε νά εἰσέλθῃ εἰς τήν Συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων διά νά προσευχηθῇ ὅπως καί μέγας τοῦ ἀδελφός καί νά λάβῃ πλουσίαν τήν «εὐλογίαν». Ποίαν «εὐλογίαν»; Τῆς παραβάσεως τῶν ἱερῶν κανόνων! Διότι ἀναφέρουν: «*Εἴ τις κληρικός, ἢ λαϊκός, εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων ἢ αἵρετικῶν προσεύξασθαι, καθαιρεῖσθω καί ἀφοριζέσθω*» (κανὼν ξδ' Ἀποστολ.).

Ἀλλὰ μᾶς διέφυγεν· οἱ ἱεροὶ κανόνες (διά τόν κ. Βαρθολομαῖον) ἰσχύουν μόνον ὅταν τούς ἐπικαλεῖται πρὸς υπεράσπισιν τῆς ὑπεροχῆς του.

Ἀπεκάλεσε τούς Ἰουδαίους τέκνα τοῦ Ἀβραάμ, θέλων νά κολακεύσῃ τούτους, διότι ἀρέσκονται νά λέγουν ὅτι πατέρα ἔχουν τόν Ἀβραάμ. Ὅμως εἰς τό Εὐαγγέλιον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἶπεν εἰς τούς Ἰουδαίους: «*Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τά ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε. (...) Ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν*» (Ἰωάνν. Η' 39,44).

Προφανῶς ὁ κ. Βαρθολομαῖος ἔκαμε τήν κίνησιν ταύτην προκειμένου νά ἐξασφαλίσῃ τήν ὑποστήριξιν τοῦ Ἑβραϊκοῦ «λόμπυ» τῶν Η.Π.Α. καί ἰσχυροποίησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔναντι τῶν πιέσεων τοῦ τουρκικοῦ κράτους. Ἀπό τότε, ὅμως, πού τό Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἐναπέθεσε τὰς ἐλπίδας του εἰς τήν ὑποστήριξιν τοιούτων παραγόντων, ἀπώλεσε τήν ἐκ τοῦ Θεοῦ βοήθειαν καί κινδυνεύει μέ ἀφανισμόν.

✓ Τήν 17/30-11-2009, ἡμέραν Δευτέραν, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Παναχράντου Μεγάρων, συνεδρίασεν τό Πρωτοβάθμιον διά Πρεσβυτέρους Συνοδικόν Δικαστήριον ὑπὸ τήν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Διαυλείας κ. Ἀκακίου καί προκειμένου νά δικάσῃ τόν Ἱερομόναχον Σοφρώνιον Στάγκον κατηγορούμενον ἐπὶ καταφρονήσει τῆς προϋσταμένης Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς αὐτοῦ καί ἀποσχίσει. Ὁ κατηγορούμενος καίτοι τετράκις ἐκλήθη καί ἐδόθη εἰς αὐτόν ἐπὶ ἐξαμήνον κάθε δυνατότης νά ἔλθῃ εἰς συναίσθησιν καί νά ἐπανορθώσῃ, περιεφρόνησε τήν ἐπὶ τοσοῦτον μακροθυμήσασα Ἱεράν Σύνοδον καί τούς Ἀρχιερεῖς οἱ ὅποιοι τόν ἐχειροτόνησαν καί τόν ἀνέδειξαν, συνεπῶς «*αὐτός καθ' ἑαυτοῦ τῆς καταδίκης τήν ψῆφον ἐκπεφωνηκέναι*» ἐκρίθη.



Τοιουτοτρόπως ἐδικάσθη ἐρήμην, ἐκρίθη ἔνοχος καί ἐπεβλήθη εἰς αὐτόν τό ἐπιτίμιον τῆς καθαιρέσεως ἀπό τήν ἱερωσύνην καί ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὰς τάξεις τῶν μοναχῶν.

✓ Ὁ ἀνταποκριτής τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορίου Εἰδήσεων κ. Σ. Χατζημανώλης μετέδωσεν ἐξ Αὐστραλίας τήν 15/29-10-2009 τὰ κάτωθι:

«Σέ νέα φάση ἀναμένεται νά εἰσέλθει τό λεγόμενο "ἐκκλησιαστικό" τῆς ὁμογένειας τῆς Αὐστραλίας, μετά τήν ἐτήσια γενική συνέλευση τῆς Ὁμοσπονδίας Ἑλληνικῶν Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων Αὐστραλίας, πού πραγματοποιήθηκε στήν πόλη τῆς Ἀδελαΐδας.

Οἱ Κοινότητες - μέλη τῆς Ὁμοσπονδίας ἀποφάσισαν, μεταξύ ἄλλων, ὅτι "οἱ ἐκκλησίες πού ἀνήκουν στήν Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία Ἀμερικῆς καί Αὐστραλίας, ὅπως ἀναγνωρίζουν σάν Ἐκκλησιαστική ἀρχή τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνήσιων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ πρῶτα ἀκολουθήσουν τίς νόμιμες καταστατικές διαδικασίες πού διέπουν τίς Κοινότητές μας".

Ἔως τώρα ἡ λεγόμενη Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία Ἀμερικῆς καί Αὐστραλίας δέν ἀναγνωρίζεται ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί χαρακτηρίζεται "σχισματική" ἀπό τήν Ἀρχιεπισκοπή Αὐστραλίας.

Ἡ Ὁμοσπονδία Κοινοτήτων προσπάθησε νά ξεπεράσει τό πρόβλημα αὐτό μέ τήν ἔνταξη τῶν ἐκκλησιῶν τῆς στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνήσιων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν (Γ.Ο.Χ.) τῆς Ἑλλάδος, κυρίως γιά νά πετύχει τήν ἀναγνώριση τῶν μυστηρίων πού γίνονται στίς ἐκκλησίες τῆς ἀπό τήν ἑλληνική πολιτεία.

Πάντως, στίς ἐκκλησίες τῆς στήν Αὐστραλία δέν θά ἀκολουθεῖται τό παλαιό ἡμερολόγιο, ὅπως γίνεται μέ τούς Γ.Ο.Χ. στήν Ἑλλάδα».

Τοῦτο πληροφορηθέντες καί κληθέντες νά σχολιάσωμεν ἀπό δημοσιογραφικούς κύκλους τῆς ὁμογενείας, διεψεύσαμε κατηγορηματικῶς. Ἡ Γνησία Ὁρθοδοξία δέν εἶναι «σημαία εὐκαιρίας» δι' ὅσους ἐπιζητοῦν διέξοδον εἰς τὰς διοικητικές των διαφοράς μέ τήν προϋσταμένην των Ἐκκλησιαστικήν ἀρχήν. Ἡ νόμιμος καί κανονική ἀρχή τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μέ τὰς ἀνωτέρω περιγραφείσας συναλλαγάς. Γνωρίζομεν ὅτι ἡ λεγομένη «Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία Ἀμερικῆς(!) καί Αὐστραλίας», εἶναι μία νεοημερολογιτική παράταξη, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη ἀπό τὰς Ἑλληνικάς Κοινότητας τῆς Αὐστραλίας αἱ ὁποῖαι διαφωνοῦν μετά τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως σχετικῶς μέ τό θέμα τοῦ (οἰκονομικοῦ καί διοικητικοῦ) ἐλέγχου τῶν Ἱερῶν Ναῶν τούς ὁποίους ψκοδόμησαν οἱ Ἕλληνες μετα-

νάστες τῆς Αὐστραλίας. Αἱ Κοινότητες ἐπιθυμοῦν νά διατηροῦν τόν ἀπόλυτον ἔλεγχον τῶν ἐκκλησιῶν καί -διά τῶν Προέδρων των- νά προσλαμβάνουν καί ἀπολύουν τούς κληρικούς, ὅπως περίπου τούς ὑπαλλήλους τῶν καταστημάτων των. Δέν ἔχουν πνευματικές διαφοράς μετά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀλλ' οἰκονομικάς καί διοικητικές. Τό μόνον πρόβλημά των εἶναι ἡ μή ἀναγνώρισις τῶν μυστηρίων τὰ ὁποῖα τελοῦνται εἰς τούς ναοὺς των ἀπό τήν Ἑλληνικήν Πολιτείαν (ἡ Αὐστραλιανή τὰ ἀναγνωρίζει). Τοῦτο ἀποπειρῶνται νά παρακάμψουν διά τῆς ὑπαγωγῆς των εἰς μίαν -ἀγνώστου προελεύσεως καί ἀνυπάρκτου παρουσίας εἰς τήν Ἑλλάδα- ὁμάδα ρασοφόρων, ἡ ὁποία καί αὕτη τιτλοφορεῖται «Ἐκκλησία Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος», ἐκμεταλλευομένη τήν ἀσυδοσίαν ἡ ὁποία ὑφίσταται ἐν Ἑλλάδι ὡς πρὸς τήν χρῆσιν τοῦ ὀνόματος τούτου. Φρονοῦμεν, ὅμως, ὅτι δέν θά ἐπιτύχουν αὐτό τό ὁποῖον ἐπιθυμοῦν.

✓ Διά νά μείνωμεν ὅμως εἰς τὰ τῆς Αὐστραλίας, ἃς ἴδωμεν τί δημοσιεύει ἡ ὁμογενειακή ἐφημερίς «Νέος Κόσμος» τῆς 22-12-2009. 4-1-2010 ὑπὸ τίτλον: **«Προσευχή στήν Ἰνδική γλῶσσα σέ ἑλληνικό Ἱερό Ναό τῆς Μεμβούρνης»:**

«Στόν ἱερό ναό Ἀγίου Παντελεήμονα Dandenong εἶναι πολύ πιθανόν νά βροῦν τό μελλοντικό τους «σπίτι λατρείας» οἱ Ἰνδοὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοί.

Ἡ Ἰνδική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Παναγίας στεγαζόταν ἀπό τόν Αὐγουστο τοῦ 1980 σέ ἱερό ναό στήν περιοχή τοῦ East Coburg, πού ὅμως πρὶν ἀπό περίπου πέντε χρόνια ἔγινε στάχτη. Ἀρχικά, εἰκαζόταν ὅτι ἡ φωτιά πού κατέστρεψε τόν ναό ὀφείλονταν σέ ἀμέλεια, ἀλλά ἀργότερα διαπιστώθηκε ὅτι τὰ αἷτια τῆς πυρκαγιᾶς ἦταν ὑποπτα. Ὁ ἱερός ναός τῆς Παναγίας ξαναχτίστηκε καί πάλι στό East Coburg, ἀλλά δέν εἶναι εὐκολο γιά τό αὐξανόμενο ποῖμνιο τῆς περιοχῆς τοῦ Dandenong νά ταξιδεύει πάνω ἀπό ἓνα δῶρο γιά νά προσευχηθεῖ.

Τώρα μετά ἀπό παράκληση τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας τῶν Ἰνδῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν πρὸς τόν ἐπίσκοπο Δέρβης κ.κ. Ἰεζεκιήλ, ἀλλά καί τόν ἐφημέριο τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονα π. Ἀντώνιο Κρινᾶ, οἱ Ἰνδοὶ χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι (Μονοφυσίτες στό δόγμα) θά μποροῦν νά προσευχηθοῦν στόν ἱερό ναό τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονα, τουλάχιστον γιά δύο Κυριακές κατά τό ἐπόμενο δίμηνο.

Ὅπως ἀνέφερε στό «Νέο Κόσμο» ὁ πατήρ Κρινᾶς, δέν ἔχει ἀκόμα ἀποφασιστεῖ ἂν ἡ συνεργασία θά συνεχιστεῖ καί στό μέλλον. Ἡ Ἑλληνορθόδοξη Ἀρχιεπισκοπή δέχθηκε νά δώσει τόν ἱερό ναό τοῦ Ἀγ. Παντελεή-



μονα γιά κάποιες ακολουθίες, μιᾶς καί στήν περιοχή κατοικοῦν πάνω ἀπό 30 οἰκογένειες Ἰνδῶν Χριστιανῶν καί ἡ πρωτοβουλία σίγουρα ἔγινε δεκτή μέ μεγάλη εὐχαρίστηση ἀπό τοὺς «Ἰνδοὺς Χριστιανούς Ὁρθόδοξους».

Ἡ πρώτη ἀκολουθία ἔλαβε χώρα χθές στίς 6.30 τὸ ἀπόγευμα καί νά ἀναφέρουμε ὅτι σ' αὐτὴν χοροστάτησε ὁ ἐφημέριος τοῦ Ἰνδικοῦ ἐκκλησιασματος πατήρ K.Y. Chacko».

Εἶδατε μετὰ πόση εὐκολίας ὁ νεοημερολογίτης Ἐπίσκοπος Δέρβης (Πατρ. Κωνσταντινουπόλεως) παρεχώρησε Ὁρθόδοξον Ναόν διὰ νά λειτουργῶνται οἱ μονοφυσίται; Παρατηρήσατε ὅτι οἱ Μονοφυσίται καλοῦνται ἀπλῶς «Ἰνδοὶ Ὁρθόδοξοι», ὡσάν νά ἐπρόκειτο περί ἐθνικῆς (ἢ μᾶλλον γλωσσικῆς) διαφορᾶς καί ὄχι δογματικῆς; Ὁ οἰκουμενισμός καὶ ὁ συγκρητισμός ἀρχίζει –δυστυχῶς– νά γίνεται συνειδήσις εἰς τὸν λαόν τῶν νεοημερολογιτῶν!

✓ Γράφει ὁ «Αγγελιαφόρος» τῆς 3/16-12-2009 ὑπὸ τίτλον: **«Καμία ὑπεξαίρεση στή μονή Ἐσφιγμένου»:**

«Νά μή γίνει καμία κατηγορία σέ βάρος τῶν ζηλωτῶν μοναχῶν τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, οἱ ὁποῖοι καταγγέλλθηκαν γιά ἐκποίηση ἀκινήτων καί ὑπεξαίρεση, προτείνει πρὸς τὸ Συμβούλιο Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης ὁ ἀντισταναγγελέας Ἐφετῶν πού χειρίστηκε τὴν ὑπόθεση.

Τὴν ἐντολή γιά τὴ διενέργεια τῆς προκαταρκτικῆς ἐξέτασης εἶχε δώσει ὁ πρῶν προϊστάμενος τῆς Εἰσαγγελίας Πρωτοδικῶν Θεσσαλονίκης, Βασίλης Φλωρίδης, τὸν περασμένο Ὀκτώβριο, ἔπειτα ἀπὸ καταγγελίες ὅτι ἐκποιοῦνται ἀκίνητα καί ὑπεξαιροῦνται χρήματα ἀπὸ τὴν περιουσία τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου στό Ἅγιον Ὄρος. Σύμφωνα μέ τίς καταγγελίες πού ἔφτασαν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς νέας ἀδερφότητος, τὰ τελευταῖα χρόνια σημειώθηκε παράνομη μεταβολή ἢ πώληση ἀκινήτων πού ἀνήκουν στή Μονή Ἐσφιγμένου, ἐνῶ καταγγέλλεται ὅτι διακινήθηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά ἀπὸ τοὺς τραπεζικοὺς λογαριασμούς τοῦ μοναστηριοῦ.

Δέ στοιχειοθετεῖται...

Ὡστόσο, ὁ ἀντισταναγγελέας Ἐφετῶν, μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἔρευνας, στήν πρότασή του ζητᾷ τὴν ἀπαλλαγὴ τῶν μοναχῶν σέ βάρος τῶν ὁποίων εἶχε ἀσκηθεῖ ποινικὴ δίωξη, σέ βαθμὸ κακουργήματος γιά ὑπεξαίρεση, ἀπιστία καί ἀπάτη. Ὁ εἰσαγγελικὸς λειτουργὸς στήν πρότασή του ἀναφέρει ὅτι δέ στοιχειοθετεῖται τὸ ἀδίκημα τῆς ἀπιστίας, καθὼς ἀπὸ τὸ 2002 καί μετὰ οἱ ζηλωτὲς μοναχοὶ δέν ἔχουν τὴν τυπικὴ διαχείριση τῆς μονῆς, ἐνῶ, σύμφωνα μέ τὴν ἴδια πρόταση,

δὲ διαπιστώθηκε καμία ὑπεξαίρεση. Μάλιστα, ὁ ἀντισταναγγελέας Ἐφετῶν ἀναφέρει ὅτι οἱ συγκεκριμένοι μοναχοὶ ἔχουν ἀρνηθεῖ κοινοτικές ἐνισχύσεις μεγάλων χρηματικῶν ποσῶν.

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ κατάσταση στή μονή Ἐσφιγμένου εἶναι «ἠλεκτρισμένη», καθὼς ἀπὸ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἔχει ἐκδοθεῖ ἀπόφαση μέ τὴν ὁποία οἱ ζηλωτὲς μοναχοὶ χαρακτηρίζονται σχισματικοί, ἐνῶ ἔχει διαταχθεῖ ἡ ἀπέλασή τους ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς ἡολιγομελῆς «νόμιμη» Συνοδεία, πού ἐκλέχτηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Κοινότητα, διεκδικεῖ τὴ χρῆση τοῦ μοναστηριοῦ καί ζητᾷ ἐπίμονα τὴν ἀπέλαση τῶν ζηλωτῶν μοναχῶν».

Ἡ ὁμάς τῶν περί τὸν κ. Χρυσόστομον Κατσουλιέ- ρην ψευδοεσφιγμενιτῶν, προέβη εἰς τὰς καταγγελίας αὐτάς θεωροῦσα ὡς «ὑπεξαίρεσιν ἀγιορειτικῆς ιδιοκτησίας» τὰς ἀπομετοχοποιήσεις τῶν Μοναστηρίων τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ., τὰ ὁποῖα εἶχον γίνεи πρό πολλῶν ἐτῶν μετόχια τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἐσφιγμένου προκειμένου νά προστατευθῶν ἀπὸ τὰς ἀρπακτικὰς διαθέσεις τῶν νεοημερολογιτῶν καί ἀπομετοχοποιήθηκαν εὐθύς ὡς διεφάνη εἰς τὸν ὀρίζοντα τὸ σατανικὸν σχέδιον τῆς ἰδρύσεως ἐτέρας «Μονῆς Ἐσφιγμένου» πρὸς ὑφαρπαγὴν τῆς περιουσίας τῆς πραγματικῆς Μονῆς. Δυστυχῶς, αὕτη ἡ ἐτέρα Μονή, ἔχουσα πακτωλὸν χρημάτων καί νομικά ἐπιτελεῖα καθηγητῶν πανεπιστημίου (ἐνδεχομένως καί ὑπογίους διασυνδέσεις, τίς οἶδεν), ἤρχισε νά ἐπιτυχάνη πρωτοδίκους δικαστικὰς ἀποφάσεις ἀκυρώσεως τῶν πράξεων ἀπομετοχοποιήσεως. Ἰδοῦ, ὅμως, ὅτι ὑπάρχουν καί εὐσυνείδητοι διακαστικοὶ λειτουργοί, ὅπως ὁ προτείνας τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν Ἐσφιγμενιτῶν πατέρων ἀντισταναγγελέας τοῦ δημοσιεύματος.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει νά διεξάγῃ δύσκολον δικαστικὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν τοιούτων ἀγιορειτῶν. Καλοῦμε τοὺς πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς ἐγρήγορσιν καί προσευχήν, ὥστε νά διαλυθοῦν αἱ μηχανορραφίαι τοῦ πονηροῦ καί νά ἐπικρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη.





## Ὁ Ἱερός Ναός Ἀγίου Νικήτα Καλύμνου\*



Εἰς τὴν περιοχή τοῦ Φλασκᾶ τῆς Καλύμνου βρίσκεται ὁ ἰδιωτικὸς ναὸς τῆς οἰκογενείας Χριστοφῆ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Νικήτα. Τὸν ναὸν αὐτὸν ἤρchiσε νὰ ἀνεγείρῃ ὁ Νικήτας Χριστοφῆς καὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν αὐτοῦ συνέβαλε σημαντικῶς ὁ υἱὸς τοῦ Νικήτα, Ἐμμανουὴλ Χριστοφῆς, ἐργαζόμενος ὡς μετανάστης εἰς Αυστραλίαν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νικήτα, οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν κληρονόμων μετεβίβασαν τὰ μερίδιά των εἰς τὸν Ἐμμανουήλ, ἡ μήτηρ τοῦ ὁποῖου ὀνόματι Καλοτίνα, διέμενε εἰς ἓν κελλίον πλησίον τοῦ ναοῦ καὶ ἠκολούθη τό πατριὸν ἑορτολόγιον. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Καλοτίνας, ἡ Μητρόπολις τῶν νεοημερολογιτῶν, ἐκμεταλλενομένη τὴν ἀπουσίαν τῶν νομίμων ἰδιοκτητῶν ἐκ τῆς νήσου, κατέλαβε τὸν ναὸν καὶ ἐχαρακτήρισεν αὐτὸν ἐνοριακόν, διορίσασα παρανόμως Ἐφημέριον καὶ Ἐπιτρόπους. Τοῦτο, ὅπως ἦτο φυσικόν, ἔφερε τὴν Μητρόπολιν εἰς συνεχῆ διαμάχην μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν οἱ ὅποιοι, πρό δύο ἐτῶν, ἐπέτυχον νὰ ἐπιστραφοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ κλειθρα καὶ νὰ ἐπανακτήσουν τὸν ἔλεγχον τοῦ ναοῦ. Τότε ἀπεφάσισαν νὰ παραχωρήσουν τὸν ναὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Γ.Ο.Χ. εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν καὶ οἱ ἴδιοι πλέον, ὅπως καὶ ἄλλοι συγγενεῖς των. Τοῦτο πληροφορηθεὶς ὁ νεοημερολογίτης Μητροπολίτης κ. Παῖσιος κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 2006 ἐδημιούργησε τὰ γνωστὰ ἐπεισόδια, ὡς ἤδη αὐτὰ ἔχουν περιγραφεῖ εἰς τὴν «Φωνὴν τῆς Ὁρθοδοξίας» (τεῦχος 941, 2006).

Μετὰ ταῦτα, ὁ Θεοφιλέστατος κατ' ἐπανάληψιν ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν μέχρι τὴν ἑναρξιν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους,

ὅποταν ἄνθρωποι τῆς νεοημερολογιτικῆς Μητροπόλεως διερρήγνυναν συνεχῶς τὸν ναὸν τῶν ἰδιοκτητῶν, μὴ προστατευομένων ἀπὸ τὰς ἀρχὰς καὶ μὴ δυναμένων νὰ περιφρουροῦν συνεχῶς τὸν ναὸν ὡς μὴ μόνιμοι κάτοικοι τῆς Καλύμνου. Διὰ τοῦτο ὁ ναὸς ἀνεκατελήφθη ὑπὸ τῶν νεοημερολογιτῶν.

Πλὴν ὁμως, τό Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐξέδωσε προσωρινὴν ἀπόφασιν δικαίως τούς ἰδιοκτήτας. Παρά τὰς ἀπειλὰς λοιπόν, τοῦ κ. Παΐσιου, καὶ μέ εἰσαγγελικὴν ἐντολὴν μετέβησαν κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀγίου Νικήτα διὰ νὰ πανηγυρίσουν ὀρθόδοξως τὸν Ἅγιον.

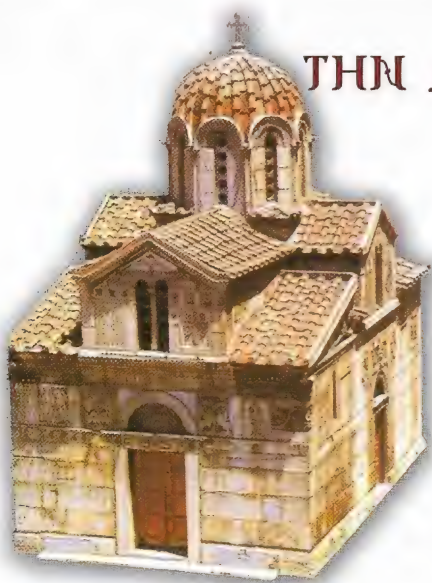
Τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς (14/27-9-2007), πρό τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Γερόντιος καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μαρθῶνος κ. Φώτιος ἐτέλεσαν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ ἀνέγνωσαν ἐκ περιτροπῆς τὰς εἰδικὰς διὰ τὴν περίπτωσιν εὐχὰς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐτέλεσαν πανηγυρικῶς τὸν Ἑσπερινόν, ἡ δέ Θεία Λειτουργία ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Γρηγορίου Ταυλαρίου, χοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου καὶ συνευχομένου τοῦ Σεβασμιωτάτου.

Ἡ ὑπόθεσις θὰ κριθῇ τελικῶς κατὰ τὴ 4ην Ἀπριλίου 2008 (ν.ή.) ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Σ.τ.Ε.



\* «Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ», Ἀρ. φ. 949, ἔτος 57ον, Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 2007, σελ. 6.





## ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΝΙΑΝ ΣΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΟΝ

### ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΡΩΣΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

Από τās 10/23 έως τās 16/29 Σεπτεμβρίου 2009 αντιπροσωπεία της Ρωσικής Γνησίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπεσκέφθη τὴν χώρα μας κατόπιν προσκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος. Ἡ ρωσικὴ ἀντιπροσωπεία ἀποτελεῖτο ἀπὸ τὸν Πρωθιεράρχην τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ὁμσκ καὶ Σιβηρίας κ. Τύχωνα, τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Κουμπάν καὶ Εὐξείνου Πόντου Βενιαμίν, τὸν Σεβ. Ἐπίσκοπον Τσερνίγκωφ κ. Ἑρμογένην καὶ τὸν Αἰδεσιμώτατον Πρωτοπρεσβύτερον π. Βίκτωρα Μέλεχωφ.

Ἡ ρωσικὴ ἀντιπροσωπεία ἐφιλοξενήθη εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν Ἀγίου Εὐγγελιστοῦ Μάρκου Κρωπίας Ἀττικῆς καὶ ἐπεσκέφθη διάφορα Μοναστήρια τῆς Ἐκκλησίας



τῶν Γ.Ο.Χ. καὶ ἄλλα ἀξιοθέατα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐδῶ παραμονῆς των οἱ Ρῶσοι Ἀρχιερεῖς συνεζήτησαν μετὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου τὴν δυνατότητα ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρωσικῆς Γνησίας

Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ διάδοχον κατὰστασιν τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Διασποράς. Ἡ τελευταία, ὡς γνωστόν, πρὸ δύο ἐτῶν προσχώρησεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας καὶ κατεπόθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Προτοῦ συμβεῖ τοῦτο, ἐκ τοῦ ἔτους 2001, δύο Ἀρχιερεῖς τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Διασποράς, οἱ Ἀρχιερεῖς Λάζαρος καὶ Βενιαμίν εἰς Οὐκρανίαν, διεχώρησαν τās εὐθύνas των ἀπὸ τοὺς λοιποὺς, μὴ ἀποδεχόμενοι τὴν ἐνωτικὴν πορείαν των πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐχειροτόνησαν Ἀρχιερεῖς συστήσαντες τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ρωσικῆς Γνησίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.



Κατὰ τās συζητήσεις τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας μετὰ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου, διεπιστώθη ταῦτις ἀπόψεων εἰς ἅπαντα τὰ δογματικὰ ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἐκκλησιολογίας, καὶ συνεζητήθησαν τρόποι θεραπείας σφαλμάτων τοῦ παρελθόντος πρὸς ἐπίτευξιν τῆς πολυποθήτου ἐνότητος.

Αἱ συζητήσεις θὰ συνεχισθοῦν καὶ εἰς τὸ μέλλον, μέχρι τὴν πλήρη συμφωνίαν, τὴν ὁποίαν καὶ εὐχόμεθα.

### ΙΕΡΑΙ ΠΑΝΗΓΥΡΕΙΣ

❖ Ἡ λαμπρότητα καὶ ἡ κατάνυξη ὑπῆρξαν τὰ κύρια χαρακτηριστικά τοῦ διπλοῦ θεομητορικοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἀγ. Σκέπης καὶ τῆς Παναγίας τῆς Γοργοῦπηκούου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς καὶ Σαλαμίνος κ. Γερόντιος τὴν Τετάρτην 1/14 Ὀκτωβρίου στό πλαίσιο τῶν ποιμαντικῶν του καθηκόντων, ὡς Τοποτηρητῆς τῆς μεγαλονήσου Κρήτης, προέστη τῶν ἐορτίων ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ πανηγυρίζοντος Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Γοργοῦπηκούου Ἡρακλείου.



Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος προέστη τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως, πού τελέσθηκε εἰς τὴν πανηγυρίζουσα Ἱ. Μονὴ Παναγίας Γοργοῦπηκόου Οἰνῆς Ἀττικῆς. Τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, πού ἐτελέσθησαν εἰς τὴν ἐορτάζουσα Ἱ. Μονὴ Ἀγ. Σκέπης Δαφνίου, προέστη ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μαραθῶνος κ. Φώτιος. Ἱερουργοῦντος τοῦ Αἰδ/του Ἱερέως π. Δημητρίου Ράϊκου ἐορτάσθη ἡ σύναξις τῆς Παναγίας τῆς Γοργοῦπηκόου εἰς τὸ ὁμώνυμο Ἱ. Ἡσυχαστήριον Καλυβίων Ἀττικῆς. Μὲ συνιερουργία τῶν



Πανοσιολογιωτάτων Ἀρχιμ. Ἀμβροσίου Ψωμιᾶ καὶ Στεφάνου Τσίκουρα ἐορτάσθη ἡ Ἀγ. Σκέπη τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν ὁμώνυμο Ἱ. Ναὸ Χίου.



❖ Ἡ σύναξις τῆς Παναγίας τῆς Γοργοῦπηκόου ἔχει καθιερωθῇ νὰ τιμᾶται κάθε χρόνο τὸ α' Σάββατο τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ὡς δευτέρα πανήγυρις τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Μαρίνης Κερατέας. Οὕτως καὶ ἐφέτος πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης τῆς πού εὐλαβικά κατέχει ἡ Ἱ. Μονὴ καὶ σέμνωμα καὶ φυλακτήριον τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς 3/16 Ὀκτωβρίου ἐτελέσθη μὲ τὴν ἐπιβεβλημένη μοναστηριακὴ τάξη ἱερά ἀγρυπνία στὴν ὁποία προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος.

❖ Μὲ τὴν εὐπρέπεια πού ἐπιτάσσει τὸ ἰδιόμορφο μοναστηριακὸ τυπικὸ τῆς Ἱ. Σκήτη Ἀγ. Πατέρων Χίου ἐόρτασε τὴν Τρίτη 14/27 Ὀκτωβρίου τὴν μνήμη τοῦ

κτήτορός της καὶ ἀναμορφωτοῦ τοῦ νεότερου χιακοῦ μοναχισμοῦ Ὁσ. Παχωμίου τοῦ νέου. Σέ συνιερουργία μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς καὶ Σαλαμίνος κ. Γεροντίου τῆς ἱερᾶς πανηγύρεως προέστη ὁ Τοποτηρητὴς τῆς μυροβόλου νήσου Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος.

❖ Ἀγιοπρεπῶς ἐορτάσθη τὴν Δευτέρα 20-10/2-11 μὲ κάθε ἐπισημότητα ἡ μνήμη τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἀγ. Ἀρτεμίου, ὅπου καὶ ἡ ὁμώνυμος τοῦ Ἀγίου Ἱ. Μονή. Τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς καὶ Σαλαμίνος κ. Γερόντιος, ἐνῶ τὴν κυριώνυμη ἡμέρα τῆς ἐορτῆς περὶ τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου πλαισίωσαν τὸν οἰκεῖο ἱεράρχη ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγόριος καὶ ὁ τοπικὸς ἱερός κληρὸς. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾶ καὶ τὴν μνήμη τῆς Ὁσ. Ματρῶνης τῆς Χιοπολίτιδος. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος, ὡς Τοποτηρητὴς τῆς νήσου Χίου, τὴν παραμονή τῆς ἐορτῆς καὶ στὸ πλαίσιο τῆς καθιερωμένης Ἱερᾶς ἀγρυπνίας χοροστάτησε εἰς τὸν Μ. Ἑσπερινό, πού τελέσθηκε στὴν ἐορτάζουσα παλαίφατη Ἱ. Μονὴ Ἀγ. Ματρῶνης Διδύμων, ἐνῶ ἀνήμερα τῆς ἐορτῆς ἱερούργησε καὶ ἀκολούθως ἡγήθη-



κε τῆς λιτανεύσεως τῆς ἁγίας εἰκόνης, πού τελέσθηκαν σύμφωνα μὲ τὸ ἐόρτιο πρόγραμμα εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱ. Ν. Ἀγ. Ματρῶνης τῆς πόλεως Χίου. Εἰς δὲ τὴν



παλαίφατον τῆς Ἀγίας Ἱ. Μονὴν Διδύμων ἱερούργησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. Στέφανος Τσίκουρας.



❖ Τήν Κυριακή 26-10/8-11 έορτάσθη μέ τήν πρέπουσα λαμπρότητα ή μνήμη τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἀγ. Δημητρίου. Ὡς προεξάρχων τῶν έορτίων ιερῶν ἀκολουθιῶν, πού τελέσθηκαν στό πλαίσιο τῆς έορτῆς τοῦ ἁγίου εἰς τήν τιμωμένην ἐπ' ὀνόματί του Ἱ. Μονή Ἀμφιάλης, προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς καί Σαλαμίνος κ. Γερόντιος. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος, κατά τήν εὐσημο καί ἁγία αὐτή ήμέρα, προέστη τῆς πανηγύρεως τοῦ Ἱ. Ἡσυχαστηρίου Ἀγ. Δημητρίου Δομβραίνης. Ἡ συνιερουργία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαρίσης καί Πλαταμῶνος κ. Ἀθανασίου μετά τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης Θεοφ. Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως κ. Γρη-



γορίου συνέβαλε τά μέγιστα στήν λαμπρότητα τῆς ἐτήσιας πανηγύρεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Δημητρίου Καβάλας.

❖ Τό Σάββατο 1/14 Νοεμβρίου ήμέρα τιμῆς τῶν ιαματικῶν Ἀγ. Ἀναργύρων Κοσμά καί Δαμιανοῦ ὁ Παν/τος Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Σαμαρᾶς ιερούργησε εἰς τόν φερώνυμο τῶν Ἁγίων Ἱ. Ναόν Καρλοβασίου Σάμου.

❖ Μέ μοναστηριακή τάξη καί ἐκκλησιαστική λαμπρότητα έορτάσθηκε τό Σάββατο 8/21 Νοεμβρίου ή σύναξις τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν καί πασῶν τῶν ἐπουρανίων ἁγίων δυνάμεων. Συμπαραστατούμενος ὑπό τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Βρεσθένης κ. Θεοδοσίου καί τοῦ ιεροῦ κλήρου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀχαΐας καί πάσης Πελοποννήσου κ. Καλλίνικος προέστη τῆς ιερᾶς πανηγύρεως εἰς τήν σεμνυνομένη ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγ. Ταξιαρχῶν Ἱ. Μονή Ἀθικίων Κορίνθου. Ὁμοίως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος, ἀνταποκρινόμενος εἰς τά ποιμαντικά του καθήκοντα ὡς Τοποτηρητής τῆς νήσου Χίου, προέστη τῆς ιερᾶς ἀγρυπνίας πού τελέσθηκε εἰς τήν πανηγυρίζουσα προσκυνηματική Ἱ. Μονή Ἀγ. Ταξιαρχῶν Νενήτων Χίου.

❖ Καθώς πρέπει Ἁγίοις έορτάσθη τήν Κυριακή 9/22 Νοεμβρίου ή μνήμη τοῦ θαυματουργοῦ Ἐπισκόπου Πενταπόλεως Ἀγ. Νεκταρίου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς καί Σαλαμίνος κ. Γερόντιος τήν παραμονή τῆς έορτῆς

προέστη τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ εἰς τό έορτάζον Μητροπολιτικό ἰ. παρεκκλήσιο Ἀγ. Νεκταρίου Χατζηκυριακείου Πειραιῶς. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος, τόσο τήν παραμονή ὅσο καί τήν κυριώνυμο ήμέρα τῆς έορτῆς τοῦ Ἀγίου, προέστη τῶν ιερῶν ἀκολουθιῶν πού τελέσθηκαν εἰς τήν πανηγυρίζουσα Ἱ. Μονή Παναγίας Ὁδηγητρίας - Ἀγ. Νεκταρίου Ἀχαρνῶν. Ὁμοίως έόρτασαν τήν ἐτήσια πανήγυρί τους τό Ἱ. Ἡσυχαστήριο Παναγίας Πορταϊτίσσης - Ἀγ. Νεκταρίου Ἀρτέμιδος ιερουργοῦντος τοῦ Πανοσ. ἀρχιμ. Νεκταρίου Ἐλευθερίου καί ὁ Ἱ. Ναός Ἀγ. Νεκταρίου Ρόδου.

❖ Φιλομάρτυρες καί φιλάγιοι εὐσεβεῖς χριστιανοί ἐτίμησαν καί ἐφέτος τήν μνήμη τοῦ θαυματουργοῦ μεγαλομάρτυρος Ἀγ. Μηνᾶ. Συμπαραστατούμενος ὑπό τοῦ



οἰκείου Μητροπολίτου Σεβ. Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομου, τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγορίου καί τοῦ ιεροῦ κλήρου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος προέστη τοῦ Μ. Ἑσπερινοῦ εἰς τόν πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναόν Ἀγ. Μηνᾶ Βιλλίων, ἐνῶ τήν κυρία ήμέρα τῆς έορτῆς τῆς θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος. Ὁ αὐτός ιεράρχης τήν παραμονή τῆς έορτῆς μετά τό πέρας τοῦ Μ. Ἑσπερινοῦ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Βιλλίων μετέβη εἰς τήν έορτάζουσα Ἱ. Μονή Ἀγ. Μηνᾶ Ἀνθούσης καί ἐν



πληθάση ἐκκλησία χοροστάτησε εἰς τόν Μ. Ἑσπερινό τῆς καθιερωμένης Ἱ. Ἀγρυπνίας, πού τελεῖται κατ' ἔτος στό περικαλλές καθολικό τῆς Ἱ. Μονῆς, πρὸς τιμήν τοῦ ἐφόρου καί προστάτου τῆς Ἀγ. Μηνᾶ. Εἰς τό πλαίσιο



τῆς αὐτῆς ἀγιωνύμου ἑορτῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς καὶ Σαλαμῖνος κ. Γερόντιος προέστη τῶν ἑορτίων ἱερῶν ἀκολουθιῶν, πού τελέσθηκαν στήν πανηγυρίζουσα Ἱ. Μονή Ἀγ. Μηνᾶ (Ἀμφιάλης) Κερατσινίου.



❖ Τήν Πέμπτη 13/26 Νοεμβρίου ἡμέρα τιμῆς καί μνήμης τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας πατρός Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μαραθῶνος κ. Φώτιος ἱερούργησε εἰς τόν ἀφιερωμένο εἰς τόν Μεγάλο πατέρα τῆς Ἐκκλησίας Ἱ. Ναό, στήν Ἀμπλιανή Λαμίας.



❖ Προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς καί Σαλαμῖνος κ. Γεροντίου ἑορτάσθη τήν Παρασκευή 14/27 Νοεμβρίου ἡ μνήμη τοῦ Ἀγ. ἀποστόλου Φιλίππου εἰς τόν ὁμώνυμον Ἱ. Ναόν Καμινίων Πειραιῶς.

❖ Ὁ αἰδεσιμώτατος Ἱερεὺς π. Περίανδρος Ἀθανασάκος τήν Παρασκευή 21-11/4-12 ἱερούργησε εἰς τό ἀφιερωμένο εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου ἰ. παρεκκλήσιο Νεαπόλεως Νικαίας.

❖ Μέ τήν κάθε δυνατή λαμπρότητα ἑορτάσθη τήν Τρίτη 25-11/8-12 ἡ μνήμη τῆς μεγαλομάρτυρος Ἀγ. Αἰκατερίνης. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος τήν παραμονή τῆς ἑορτῆς χοροστάτησε εἰς τόν ἑορτάζοντα Ἱ. Ναόν Ἀγ.

Αἰκατερίνης Πατησίων, ἐνῶ τήν κυριώνυμη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς, κατ' ἐντολήν του, τῆς θ. Λειτουργίας καί τῆς λι-



τανεύσεως τῆς ἱερᾶς εἰκόνος προέστη ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγόριος. Δυναμικά ἐπίσης συμμετεῖχε ὁ φιλόρτος λαός εἰς τήν πανηγυριν τῆς συνωνύμου τῆς Ἀγίας Ἱ. Μονῆς Λουτουφίου. Τοῦ ἀγιο-



πρεποῦς ἑορτασμοῦ προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος.

❖ Ἱεουργοῦντος τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμ. Νεκταρίου Ἐλευθερίου τήν Κυριακή 30-11/12-2 ἑόρτασε τήν ἐτήσια πανηγυρί του ὁ Ἱ. Ναός Ἀγ. Ἀνδρέου Περιστερίου.

❖ Πανηγυρικά ἑορτάσθη καί ἐφέτος ἡ μνήμη τοῦ λαοφιλοῦς Ἀγ. Νικολάου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος προέστη τῆς ὑπέρλαμπρης ἑορτῆς τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Νικολάου Ἀχαρνῶν. Εἰς τήν λαμπρότητα τοῦ Μ. Ἑσπερινοῦ ὡς καί τῆς πανδήμου λιτανείας τῆς ἱερᾶς εἰκόνος συνέβαλε ἡ συμμετοχή τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς καί Σαλαμῖνος κ. Γεροντίου τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπων Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγορίου καί Μαραθῶνος κ. Φωτίου, ἡ σημαντική ἐκπροσώπησις τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καί φορέων καθὼς καί τό δυναμικὸ παρόν τοῦ φιλόρτου εὐσεβοῦς λαοῦ ὡς ἐπίσης καί τοῦ ἀρτίως ὀργανωμένου κατηχητικοῦ σχολείου τῆς ἐνορίας πού στελέχωσε τήν λιτάνευ-





ση της θαυματουργού εικόνας του Ἁγίου μέ ἑβδομήντα μαθητές του.

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μαραθῶνος κ. Φώτιος, κατά παράκλησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Διαυλείας κ. Ἀκακίου, μετέβη τήν κυριώνυμη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς καί ἱερούργησε εἰς τήν ἱστορική Ἱ. Μονή Ἀγ. Νικολάου Παιανίας. Εἰς τήν Θ. Λειτουργίαν ὡς συμπροσευχόμενοι παρέστησαν ὁ κτήτωρ καί πνευματικός πατήρ τῆς Μονῆς Σεβ. Ἀκάκιος, ὡς ἐπίσης καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εὐρίπου καί Εὐβοίας κ. Ἰουστῖνος. Ὁμοίως τήν ἐτήσια πανήγυρή τους ἐόρτασαν οἱ Ἱ. Ναοί Ἀγ. Νικολάου Χαϊδαρίου καί Π. Ἡρακλείου.

❖ Ὁ ὑπέρμαχος τῆς Ἀ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί θαυματουργός Ἀγ. Σπυρίδων ἐτιμήθη καί ἐφέτος ἱερο-



πρεπῶς. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος προέστη τῆς πανηγύρεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος Ἐρυθρῶν, ἐνῶ τήν κυριώνυμη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου ἱερούργησε συμπαραστατούμενος ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσοστόμου. Προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς καί Σαλαμῖνος κ. Γερωντίου διεξήχθησαν καί ἐφέτος οἱ ἐόρτιες ἱερές ἀκολουθίες τοῦ πανηγυρίζοντος Μητροπολιτικοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος Σαλαμῖνος. Κατά παράκλησιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος χοροστάτησε εἰς τό Μ. Ἑσπερινό



πού τελέσθηκε εἰς τόν ἐορτάζοντα Ἱ. Ναόν Ἀγ. Σπυρίδωνος Γαλατσίου, ἐνῶ συμπροσευχόμενοι παρέστησαν καί οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγόριος καί Μαραθῶνος κ. Φώτιος. Τήν δέ ἀγιώνυμο ἡμέρα ἐκπροσώπησε τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγόριος.



❖ Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος, εἰς τό πλαίσιο τῆς ἑορτῆς τοῦ ἱερομάρτυρος Ἀγ. Ἐλευθερίου, προέστη τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ ἀφιερωμένου εἰς τόν Ἅγιον Ἱ. Ναοῦ Ἀσπροπύργου.

❖ Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαρίσης καί Πλαταμῶνος κ. Ἀθανάσιος, κατά παράκλησιν τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγορίου, ἐπεσκέφθη τήν ἀκριτική Κομοτηνή καί ἱερούργησε εἰς τόν ἐκεῖ πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναόν Ἀγ. Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας.

❖ Εἰς τόν Ἱ. Ναόν Ἀγ. Πατέρων Παιανίας ἐορτάσθηκε μέ κατάνυξη ἡ θεομητορική ἑορτή τῆς Παναγίας τῆς Φωτοβόλους. Τήν παραμονή τῆς ἑορτῆς Παρασκευή 26-12/8-1 καί εἰς τόν Μ. Ἑσπερινό χοροστάτησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος.

❖ Οἱ Ἱ. Μονές Ἀγ. Στεφάνου Π. Ἡρακλείου καί Αὐλίδος ἐτίμησαν μέ μοναστηριακή τάξη καί εὐπρέπεια τήν μνήμη τοῦ προστάτου ἁγίου τους. Εἰς μέν τήν πρώτην ὅπως εἶναι καθιερωμένο ἐτελέσθη ἱερά ἀγρυπνία, ἐνῶ εἰς τήν πανήγυριν τῆς δευτέρας κατά τήν κυριώνυμο ἡμέρα τῆς ἑορτῆς προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος.



## ΘΕΜΕΛΙΩΣΕΙΣ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ



Πρός χαράν τών πιστών μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μας ἐθεμελιώθηκαν προσφάτως δύο νέοι ναοί. Ὁ πρῶτος ἐθεμελιώθη τὴν Πέμπτη 9/22 Ὀκτωβρίου εἰς τὰ Ἰωάννινα (φωτο 1) καὶ θὰ τιμᾶται εἰς τὸν μέγαλο θεολόγο καὶ πατέρα τῆς Ἐκκλησίας Ἁγ. Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ, ἐνῶ ὁ δεύτερος ἐθεμελιώθη τὴν Τετάρτη 15/28 Ὀκτωβρίου στὴν Λευκάδα (φωτο 2) καὶ θὰ εἶναι ἀφιερωμένος στὴν

λαοφιλή ὁσιομάρτυρα Ἁγ. Παρασκευή. Σεπτῇ ἐντολῇ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχαΐας καὶ πάσης Πελοποννήσου κ. Καλλινίκου, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐπιφορτισθῇ τὴν διαποιίμανση τῶν περιοχῶν αὐτῶν τίς θεμελιώσεις ἐτέλεσε ὁ πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. Χριστόδουλος Καραῖσκος. Ἡ Φ.Ο. εὐχεται εἰς τοὺς ἐμπνευστές καὶ ὑπευθύνους τοῦ θεοφιλοῦς αὐτοῦ ἔργου καλὴν δύναμιν, τὴν διὰ πρεσβειῶν τῶν Ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ Παρασκευῆς ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως.

## ΘΥΡΑΝΟΙΞΙΑ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ



Ἐνας νέος φάρος τῆς Ὁρθοδοξίας τηλαυγίζει τὸ ἀνέσπερο φῶς τοῦ Κυρίου καὶ καλεῖ πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Πρόκειται γιὰ τὸν νεόδημητο Ἱ. Ναὸ Ὁσίου Νείλου τοῦ Μυροβλήτου, τὰ θυρανοίξια τοῦ ὁποίου τελέσθηκαν μετὰ τὴν ἀρμόζουσα τάξη κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ὁσίου Τετάρτη 12/25 Νοεμβρίου. Ὁ νέος αὐτὸς Ναὸς εἶναι κτίσμα τῆς εὐλαβείας καὶ τοῦ ζήλου τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τῆς Καρύστου καὶ βρίσκεται πλησίον τοῦ παλαιοῦ ἱστορικοῦ Ναοῦ Ἁγ. Τιμοθέου καὶ Μαύρας, τοῦ ὁποίου τίς λατρευτικὲς ἀνάγκες θὰ καλύπτει.



**Β' Πανελλήνια Σύναξη Ορθοδόξων Νέων**

*"Ορθόδοξος νέος: επιλογή ή συνήθεια;"*

**Κηφισιά, ΣΑΒΒΑΤΟ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2010**



# ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ



Ι. Μονή Αγ. Σκέπης Δαφνίου, 30-9-2009.



Ι. Μονή Αγ. Άρτεμίου Κορυδαλλίου, 20-10-2009.



Ι. Μονή Αγ. Δημητρίου Αμφιάλης, 26-10-2009.



Ι.Ν. Αγ. Νικολάου Άχαρνών, 5-12-2009.



Ι.Ν. Αγ. Νικολάου Άχαρνών, 5-12-2009.



Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος Σαλαμίνος 12-12-2009.



ΕΝΤΥΠΟΝ ΚΛΕΙΣΤΟΝ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 123/2001  
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ: 1734